

Vlada Crne Gore
Ministarstvo evropskih poslova

INFORMACIJA O IZVJEŠTAJU EVROPSKE KOMISIJE ZA CRNU GORU 2024.

Podgorica, 5. novembar 2024. godine

1. IZVJEŠTAJ EVROPSKE KOMISIJE O CRNOJ GORI 2024.

1.1. Politički kriterijumi i poglavlja vladavine prava

1.1.1. Demokratija

Izbori – Evropska komisija je u Izvještaju konstatovala da iako je sprovođenje izbora uglavnom zadovoljavajuće u cjelini, pravni okvir zahtijeva sveobuhvatnu reformu i usklađivanje s pravom EU o izbornom zakonodavstvu, ograničenjima prava glasanja i kandidature, transparentnosti, mehanizmima rješavanja sporova i nadzorom nad finansiranjem kampanja i medijima. Dodaje i da većina preporuka OEBS-a/ODIHR-a još nije primijenjena. Crna Gora bi, kako se navodi, trebala dalje težiti usklađivanju svojih izbornih procesa s najvišim demokratskim standardima.

Skupština – U Izvještaju se navodi da Skupština može da vrši svoja ovlašćenja na zadovoljavajući način. Dodaje se da je uprkos stalnoj fragmentaciji parlamentarnog ambijenta, određena većina postignuta u oktobru 2023. čime je okončan duži period političke nestabilnosti. U izvještaju se ocjenjuje da je konsenzus o ključnim reformama vezanim za pristupanje EU postignut i proširen na obje strane političkog spektra, a da su zakoni vezani za EU u Skupštini usvojeni jednoglasno. Međutim, konstatuje da su se tenzije i međuetnička polarizacija ponovo pojavile, što negativno utiče na političku stabilnost. Istaknuto je i da je tokom ljeta 2024. Skupština preduzela određene ishitrene zakonodavne inicijative koje nisu uspjele da postignu potreban nivo transparentnosti.

U Izvještaju se navodi da je Crna Gora uspostavila revidirani sastav insitucionalne (pregovaračke) strukture koja se do sada adekvatno bavila procesom integracije. Nova pregovaračka struktura zadužena za pregovore o pristupanju EU, na čelu s glavnim pregovaračem, adekvatno ispunjava svoju ulogu koordinacije pregovora o pristupanju Crne Gore EU. Koordinativnu ulogu Ministarstva evropske poslova treba ojačati i na istu se trebaju dodati dopunski resursi i stručnost.

Upravljanje – U Izvještaju se navodi da Vlada održava redovne sjednice ali i konstatuje da su unutrašnji razdori između određenih ministara i predsjednika Vlade koji su se ponavljali narušili njenu koheziju i ukupnu djelotvornost.

Civilni sektor – U Izvještaju se ukazuje da organizacije civilnog društva (OCD) u Crnoj Gori djeluju u povoljnom okruženju. Konstatuje se da je na snazi glavni dio pravnog i institucionalnog okvira za slobodno funkcionisanje civilnog društva. Dodatno je konstatovano da je uloga civilnog društva u kreiranju politika formalizovana ali ipak, s vremena na vrijeme, simbolična. Izvještaj konstatuje da Savjet za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija (NVO) nije nastavio sa radom i zaključuje da su potrebni dodatni naponi kako bi se osigurala istinska i smisljena saradnja između Vlade i organizacija civilnog društva.

1.1.2. Reforma javne uprave

U Izvještaju se konstatuje da je Crna Gora *umjereno spremna* za primjenu pravne tekovine u oblasti reforme javne uprave i da je sveukupno postignut *ograničen*

napredak. Navodi se da su preduzete određene mjere za poboljšanje planiranja i upravljanja kapitalnim investicijama, posebno uspostavljanjem Savjeta za javne investicije, ali i da je potrebno više napora da se poboljša okvir za upravljanje javnim investicijama. Izvještaj navodi da se broj zahtjeva za slobodan pristup informacijama i srodnih žalbi dodatno povećao. Kada su u pitanju preporuke Komisije iz 2023. ocijenjeno je da su djelimično usvojene i da ostaju na snazi.

Izvještaj navodi da Crna Gora u predstojećoj godini naročito treba da:

- donese i primjeni izmjene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama, u skladu s principima dobre javne uprave, i uvede mjere za smanjenje velikog broja zahtjeva za slobodan pristup informacije i povezanih žalbi;
- izmijeni i primjeni Zakon o državnim službenicima i namještenicima i Zakon o lokalnoj samoupravi kako bi se osiguralo da zapošljavanje bude u skladu sa principima zasluga, kompetentnosti i transparentnosti;
- uspostavi jedinstven, sveobuhvatan i transparentan sistem za planiranje i upravljanje kapitalnim investicijama.

1.2. Vladavina prava i temeljna prava

1.2.1. Poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava

Evropska komisija je u Izvještaju konstatovala da Crna Gora ostaje **umjereno spremna** za primjenu pravne tekovine EU i evropskih standarda u ovoj oblasti i da je ukupno ostvarila **dobar napredak**. Dobar napredak je postignut u pogledu reforme pravosuđa, borbe protiv korupcije, slobode izražavanja i slobode medija, uz suštinske reforme zakonodavnog i strateškog okvira. S tim u vezi, Evropska komisija je u junu 2024. u svom Izvještaju o procjeni ispunjenosti privremenih mjerila (IBAR-u) ocijenila da je Crna Gora ispunila privremena mjerila za poglavlje 23, te su shodno tome postavljena završna mjerila za poglavlje 23.

Funkcionisanje pravosuđa – Generalna ocjena u ovom dijelu je da je pravosudni sistem **umjereno spreman** i da je napravljen **dobar napredak** u sprovođenju ključnih reformi pravosuđa. U Izvještaju se navodi da je uspostavljen novi strateški okvir i da su usvojene suštinske izmjene i dopune Zakona o Sudskom savjetu i sudijama, Zakona o državnom tužilaštvu i Zakona o specijalnom državnom tužilaštvu u cilju njihovog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU i evropskim standardima, na osnovu preporuka Evropske i Venecijanske komisije. Po ocjeni EK, biće potrebno uložiti dodatne napore kako bi se njihovo usklađivanje nastavilo. Ukazano je da, nakon dugog perioda zastoja, ostvaren napredak u transparentnim i na zaslugama zasnovanim imenovanjima nosilaca najviših pravosudnih funkcija. S tim u vezi, konstatovano je da je Skupština kvalifikovanom većinom imenovala novog vrhovnog državnog tužioca, tri člana Sudskog savjeta i jednog sudiju Ustavnog suda, a ostalo je još imenovanje predsjednika/ce Vrhovnog suda. Navodi se i da su preporuke EK iz prošle godine u velikoj mjeri ispunjene.

Crna Gora u predstojećoj godini naročito treba da:

- imenuje predsjednika/cu Vrhovnog suda, kao i druge visoke pravosudne funkcionere, na osnovu zasluga i u transparentnom postupku, kako bi se obezbijedilo pravilno funkcionisanje pravosuđa;
- obezbijedi punu i djelotvornu primjenu unaprijeđenog strateškog i pravnog okvira za rješavanje postojećih izazova i dalje uskladi pravni okvir, uključujući Ustav, posebno u odnosu na sastav i proces donošenja odluka Sudskog savjeta, s pravnom tekovinom EU i evropskim standardima u dijelu nezavisnosti pravosuđa, odgovornosti, nepristrasnosti, integriteta, efikasnosti i profesionalizma pravosudnog sistema, ispunjavajući pritom preostale preporuke Evropske komisije, Venecijanske komisije i Grupe država za borbu protiv korupcije Savjeta Evrope (GRECO), kako bi se odlučno vratila stabilnost, kredibilitet i povjerenje javnosti u pravosudni sistem;
- u potpunosti sprovede plan racionalizacije sudske mreže i Strategiju digitalizacije pravosuđa, kako bi se poboljšali ljudski i finansijski resursi i infrastruktura u pravosuđu i državnom tužilaštvu.

Borba protiv korupcije – Generalna ocjena iz Izvještaja je da se Crna Gora nalazi između **određenog i umjerenog nivoa spremnosti** u oblasti borbe protiv korupcije. Konstatuje se i da je postignut **dobar napredak** u pogledu ključnih reformi i implementaciji prošlogodišnjih preporuka. Nadalje, ocjene su da je strateški okvir unaprijeđen usvajanjem nove Strategije za borbu protiv korupcije za period 2024-2028, koja je imala za cilj usklađivanje s evropskim i međunarodnim standardima kroz adresiranje prevencije i suzbijanje korupcije kao i kroz međunarodnu saradnju u ovoj oblasti. Notirano je i da je zakonski okvir značajno unaprijeđen usvajanjem Zakona o sprječavanju korupcije i izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, s ciljem njihovog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU. Pored toga, Izvještaj ističe da je usvojen i novi Zakon o lobiranju, u skladu sa pravnim tekovinama EU i evropskim standardima. Evidentirano je i da su usvojene nove smjernice kako bi se poboljšala upotreba sporazuma o priznanju krivice od strane tužilaca i sudija u slučajevima korupcije, uključujući korupciju na visokom nivou, a kako bi se obezbijedio djelotvoran odgovor krivičnog pravosuđa koji ima odvratajuće dejstvo.

Izvještaj konstatuje da su prošlogodišnje preporuke uglavnom ispunjene. Nadalje, navodi da Crna Gora u predstojećoj godini naročito treba da:

- obezbijedi punu i djelotvornu primjenu poboljšanih strateških i pravnih okvira za rješavanje postojećih izazova i nastavi sa usklađivanjem sa pravnom tekovinom EU i evropskim standardima o prevenciji i borbi protiv korupcije sprovedeći preostale preporuke Evropske komisije, Venecijanske komisije, Grupe država za borbu protiv korupcije Savjeta Evrope (GRECO) kao i preporuke s peer-review misija, uključujući i preporuke koje se odnose na njeno institucionalno uređenje i djelotvorno funkcionisanje;
- nastavi s poboljšanjem bilansa rezultata u oblasti korupcije, uključujući korupciju na visokom nivou, hitnim jačanjem djelotvornog sprovođenja postojećeg krivičnog zakonodavstva od strane tužilaštva i sudova, uključujući kroz izricanje djelotvornih i odvratajućih kazni;

- hitno izmijeni Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja kako bi se otklonili postojeći nedostaci i u potpunosti uskladili s evropskim standardima te suštinski povećala transparentnost i kontrola potrošnje političkih partija i spriječila zloupotreba državnih resursa, uključujući i kroz izricanje odvratajućih sankcija.

Temeljna prava - Izvještaj konstatuje da je zakonodavni i institucionalni okvir u oblasti temeljnih pravima u najvećem dijelu uspostavljen i da Crna Gora nastavlja da u velikoj mjeri ispunjava svoje međunarodne obaveze u pogledu ljudskih prava. Međutim, navodi se da je potrebno više napora kako bi se pomenuti okvir u potpunosti primijenio te osigurao pristup pravdi i ostvarivanje prava u upravnim i sudskim postupcima, posebno za ugrožene grupe. Ocjena je da su najranjivije grupe u društvu (uključujući Rome i Egipćane, osobe sa invaliditetom, LGBTIQ osobe) i dalje izložene diskriminaciji, govoru mržnje i zločinima iz mržnje. Navodi se i da je potrebno više napora da se djelotvorno adresiraju sve preporuke Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT).

Uz konstatovanje značajnog napretka u izradi novog zakona o zabrani diskriminacije te reviziji relevantnog krivičnog zakonodavstva, navodi se da su preporuke Evropske komisije iz prošle godine djelimično implementirane i da u velikoj mjeri ostaju na snazi. U vezi sa navedenim, Crna Gora u predstojećoj godini naročito treba da:

- ostvari značajan napredak u implementaciji svih neriješenih preporuka Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT);
- ostvari značajan napredak u implementaciji Strategije za unapređenje položaja Roma¹ i Egipćana u Crnoj Gori, kao i obaveza prema Poznanjskoj deklaraciji;
- usvoji novi zakon o zabrani diskriminacije i novi zakon o zaštiti podataka o ličnosti, u skladu sa pravnom tekovinom EU, evropskim i međunarodnim standardima.

Sloboda izražavanja – Izvještaj konstatuje da Crna Gora ima pluralističko medijsko okruženje koje se nalazi *između određenog nivoa spremnosti i umjerenog nivoa spremnosti* u oblasti slobode izražavanja. Sveukupno gledano, ocjena je da je u izvještajnom periodu ostvaren *dobar napredak*, posebno usvajanjem paketa novih medijskih zakona – Zakona o medijima, Zakona o audiovizuelnim medijskim servisima i Zakona o nacionalnom javnom emiteru - javnom medijskom servisu Crne Gore u odnosu na koje se kontatuje da su u skladu s pravnom tekovinom EU i evropskim standardima, što je bila ključna preporuka prošlogodišnjeg izvještaja.

Ocjena je da su preporuke Evropske komisije iz prošle godine u velikoj mjeri primjenjene i da Crna Gora u predstojećoj godini naročito treba da:

- nastavi da pruža brzu i djelotvornu primjenu zakona i institucionalnu zaštitu novinarima od svih oblika nasilja, uz davanje prioriteta istragama i nastavku suđenja u ključnim „hladnim“ slučajevima;

¹ U skladu sa terminologijom evropskih institucija, krovni izraz 'Romi' se ovdje koristi za označavanje niza različitih grupa, ne poričući specifičnosti ovih grupa.

- osigura dosljednu primjenu svih zakona koji se odnose na medije i podrži politiku nulte tolerancije na bilo koji oblik pritiska ili uznemiravanja novinara, uključujući i od strane javnih službenika;
- zaštititi od bilo kakvog neprikladnog uticaja uređivačku, institucionalnu ili finansijsku nezavisnost javnog emitera RTCG koji treba da djeluje u potpunosti u skladu sa zakonom i najvišim standardima profesionalnog integriteta i odgovornosti.

1.2.2. Poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost

Opšta ocjena u Izvještaju je da je Crna Gora **između umjerenog i dobrog nivoa spremnosti** u oblasti pravde, slobode i bezbjednosti. Konstatuje se da je Crna Gora postigla **dobar napredak** u borbi protiv organizovanog kriminala i u upravljanju migracijama i azilom. Navodi se da je u junu 2024. godine Evropska komisija u svom Izvještaju o procjeni ispunjenosti privremenih mjerila ocijenila da je Crna Gora ispunila privremena mjerila za poglavlje 24, te da su, shodno tome, usvojena završna mjerila za poglavlje 24. U Izvještaju se ukazuje da su preporuke Komisije iz prošle godine djelimično sprovedene. U odnosi na navedeno, Izvještaj konkstatuje da u predstojećoj godini Crna Gora naročito treba da:

- poveća efikasnost krivičnog gonjenja/presuđivanja u teškim slučajevima i predmetima organizovanog kriminala, posebno kada je u pitanju pranja novca; se posveti problemu dugotrajnosti sudskih postupaka i čestim odgađanjima u predmetima organizovanog kriminala; obezbijedi primjenu ključnih pravnih koncepata kao što je samostalno krivično djelo pranje novca (nezavisno od predikatnog krivičnog djela) i kvalitet dokaza od strane sudova i tužilaštva; i obezbijedi trajno i privremeno oduzimanje imovine stečene kriminalnom djelatnošću– sistematskim praćenjem tokova novca, efikasnom upotrebom specijalne istražnih metoda i dosljednom upotrebom proširenog oduzimanja imovine;
- dalje jača kapacitete upravljanja granicom rješavanjem kritičnih nedostataka u infrastrukturi i opremi za nadzor granice; preduzme neophodne korake za uspostavljanje sistema za unapređenje informacija o putnicima i biometrijskog sistema registracije migranata;
- dalje uskladi viznu politiku Crne Gore s listom zemalja EU za koje je potrebna viza, u skladu s obavezama preuzetim u Reformskoj agendi, posebno u pogledu zemalja koje predstavljaju rizik od neregularne migracije ili bezbjednosti za EU.

Borba protiv organizovanog kriminala

U izvještaju EK se konstatuje da je Crna Gora dostigla **umjereni nivo spremnosti** u borbi protiv organizovanog kriminala. Navodi se da je usvojenim zakonskih izmjenama postignut **dobar napredak** u oblastima pranja novca i trgovine ljudima. Navodi se da su djelimično sprovedene preporuke Komisije iz prošle godine, te da u predstojećoj godini Crna Gora naročito treba da:

- ostvari napredak u popunjavanju upražnjenih radnih mjesta u Specijalnom policijskom odjeljenju (SPO), Specijalnom državnom tužilaštvu (SDT) i Višem sudu u

Podgorici; obezbijedi odgovarajuće prostorije za SDT i SPO i reorganizuje Odjeljenje za specijalne istražne metode (SIM);

- dalje izmijeni zakonodavstvo u oblasti oružja kako bi se uskladilo s pravnom tekovinom EU i međunarodnim standardima;
- adresira rizike od korupcije i infiltracije organizovanog kriminala u pravosuđu i organima za sprovođenje zakona, sprovođenjem snažne preventivne politike i pružanjem strogog pravosudnog odgovora na otkrivene slučajeve; hitno sprovede reorganizaciju u Ministarstvu unutrašnjih poslova odnosno Upravi policije u oblastima sprečavanja korupcije i unutrašnje kontrole.

1.3. Ekonomski kriterijumi

Kada su u pitanju ekonomski kriterijumi oba osnovna kriterijuma: 1. postojanje funkcionalne tržišne ekonomije i 2. sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije bilježe **umjerenu spremnost**, dok se **određeni napredak** notira kod postojanje funkcionalne tržišne ekonomije a **ograničen napredak kod sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije**.

1.3.1. Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije

Crna Gora je **umjereno spremna** i ostvarila je **određeni napredak** kada je u pitanju postojanje funkcionalne tržišne ekonomije.

Pozitivno je ocijenjen jak ekonomski rast u 2023. godini, stanje na tržištu rada, kao i činjenica da bankarski sektor ostao dobro kapitalizovan i likvidan.

Određeni napredak je postignut kod poboljšanja poslovnog okruženja i pripreme reforme državnih preduzeća.

1.3.2. Sposobnosti za suočavanje sa konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije

Crna Gora je **umjereno spremna** i ostvarila je **ograničeni napredak** u pogledu sposobnosti za suočavanje s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije.

Notira se i pohvaljuje nastavak napora za unapređenje zelene i digitalne tranzicije, ali veliki infrastrukturni nedostaci i dalje postoje. Potrebni su dalji napori da se diversifikuje uska proizvodna baza Crne Gore.

Preporuke u okviru postojanja funkcionalne tržišne ekonomije se odnose na:

- usvajanje i sprovođenje dodatnih fiskalnih mjera, koje bi pomogle postizanju budžetskog deficita ispod 3% BDP-a, i javnog duga koji bi se približavao 60% BDP-a do 2026. godine;
- implementiranje Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti za formiranje Fiskalnog savjeta, uz obezbjeđivanje pune transparentnosti u izboru članova savjeta;

- pripremu analize ekonomskog i fiskalnog uticaja tekućih poreskih izuzeća i procjene fiskalnog rizika društvenih preduzeća.

Preporuke u cilju sposobnosti suočavanja s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije se odnose na:

- nastavak implementacije digitalnih usluga za mikro, mala i srednja preduzeća i davanje prioriteta razvoju i implementaciji interaktivne platforme e-uprave za transakcione elektronske usluge;
- poboljšavanje programa za dualno srednje stručno obrazovanje i obuku i tercijarno obrazovanje u bliskoj saradnji sa poslovnim udruženjima, kao i obezbjeđivanje učenja zasnovanog na radu;
- poboljšavanje institucionalnog i regulatornog okruženja za zelenu tranziciju i povećavanje energetske otpornosti usvajanjem nacionalnog energetskeog i klimatskog plana i implementacijom zakonodavstva koje se tiče energetske efikasnosti.

2. GENERALNI NAPREDAK I SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBAVEZA IZ ČLANSTVA EU PO PREGOVARAČKIM POGLAVLJIMA

Poglavlje 1 – Sloboda kretanja robe

Crna Gora je **umjereno spremna**, a tokom izvještajnog perioda je ostvarila **određeni napredak** u dijelu usklađivanja crnogorskog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU kada su u pitanju hemikalije, lijekovi za humanu i veterinarsku upotrebu, medicinski uređaji i građevinski proizvodi, kao i u dijelu poboljšanja kapaciteta tijela koja rade na usklađivanju crnogorskog zakonodavstva sa evropskim iz oblasti hemikalija. Preporuke EK iz prethodne godine su djelimično sprovedene i uglavnom ostaju važeće, pa bi u narednom periodu Crna Gora trebalo posebno da se fokusira na završetak usklađivanja zakonodavstva sa evropskim, naročito u oblasti lijekova, motornih vozila i tržišnog nadzora. Preporučuje se da Crna Gora preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedila punopravno članstvo Instituta za standardizaciju Crne Gore u Evropskom komitetu za standardizaciju i Evropskom komitetu za elektro-tehničku standardizaciju. Takođe, preporuka je i da Crna Gora nastavi sa jačanjem kapaciteta tijela u čijoj je nadležnost kontrola kvaliteta infrastrukture i tržišni nadzor.

Poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika

Crna Gora je postigla **određeni nivo spremnosti** u oblasti slobode kretanja radnika, dok je u toku godine postigla **ograničeni napredak**, najviše u dijelu daljeg zaključivanja bilateralnih sporazuma iz oblasti socijalnog osiguranja. Notirano je da su započeti koraci ka jačanju administrativnih i tehničkih kapaciteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG). Ukazano je da prošlogodišnje preporuke u značajnoj mjeri ostaju važeće i ove godine, pa je u tom smjeru preporučeno da Crna Gora treba da preuzme odlučnu akciju u poboljšanju funkcionisanja ZZZCG u cilju promovisanja i sprovođenja relevantnih politika tržišta rada zasnovanih na podacima. Pored toga, Crna Gora treba da usvoji plan o

spровоđenju pravne tekovine EU u ovoj oblasti i dodatno radi na usklađivanju u cilju sprovođenja pravne tekovine u oblasti slobodnog kretanja radnika po pristupanju u EU. Preporučeno je da Crna Gora pojača napore u zaključivanju bilateralnih sporazuma iz oblasti socijalnog osiguranja sa svim državama članicama EU i sa najmanje pet dodatnih država članica u narednoj godini.

Poglavlje 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga

Kada je riječ o poglavlju 3, ocijenjeno je da je Crna Gora je **umjereno spremna** u ovoj oblasti. Konstatovano je da je tokom izvještajnog perioda ostvaren **ograničeni napredak** usvajanjem nove Strategije razvoja poštanskih usluga za period 2024-2028, kao i uspostavljanjem portala Jedinstvene kontaktne tačke za usluge (JKT). Preporuke EK iz prethodne godine su djelimično sprovedene i ostaju djelimično važeće, posebno potreba za napretkom u oblasti profesionalnih kvalifikacija, a u cilju ispunjenja završnih mjerila u ovom poglavlju. U pogledu profesionalnih kvalifikacija, u narednom periodu, Crna Gora bi trebalo da usvoji i finalizuje zahtjeve kurikulume za svaku od profesija koje reguliše, kao i da ubrza usklađivanje studijskih programa za sedam sektorskih profesija (doktori medicine, doktori stomatologije, arhitekte, medicinske sestre opšte njege, veterinarski hirurzi, farmaceuti i babice) sa Direktivom o priznavanju profesionalnih kvalifikacija. Kada je riječ o oblasti usluga, ističe se potreba izmjene horizontalnog sektorskog zakonodavstva, kako bi se osigurala puna usklađenost sa Direktivom o uslugama, kao i usvajanja zakonodavstva kojim bi se uskladilo najmanje pet prioriternih sektora usluga, nakon završetka mapiranja trenutnog stepena usklađenosti crnogorskog sektorskog zakonodavstva sa evropskom Direktivom o uslugama.

Poglavlje 4 – Sloboda kretanja kapitala

Crna Gora je **umjereno spremna** u ovoj oblasti. Ostvaren je **određeni napredak**, uglavnom u vezi sa usvajanjem novog Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, izmjenama Zakona o igrama na sreću i usvajanjem podzakonskih akata o platnim sistemima. Preporuke Komisije iz prošle godine su djelimično sprovedene i ostaju uglavnom važeće. U narednoj godini, **Crna Gora bi posebno trebala da** nastavi usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u vezi sa kretanjem kapitala i plaćanjima, uključujući sticanje prava svojine od strane državljana EU kao i da dodatno ojača nadzor nad sprječavanjem pranja novca u nefinansijskom sektoru, posebno u visokorizičnim oblastima kao što su igre na sreću, daljim izmjenama Zakona o igrama na sreću i Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Konstatovano je da nije bilo razvoja u oblasti **kretanja kapitala**. Crna Gora još uvijek nije implementirala svoje obaveze prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju u pogledu izmjene Zakona o svojinsko pravnim odnosima, tj. uklanjanje povlašćenih tretmana i osiguravanja da državljanima EU mogu kupovati nekretnine ili poljoprivredno zemljište pod istim uslovima kao i državljanima Crne Gore. U oblasti **platnih sistema**, pravni okvir za platne sisteme dodatno je usklađen sa pravnom tekovinom EU. Zakon o naknadama za međubankarske transakcije i poslovnim pravilima koja se odnose na platne kartice stupio

je na snagu. Centralna banka nastavila je provjeravati usklađenost poslovanja sa propisima u oblasti platnih transakcija. Zapaženo je da je u julu 2024. Crna Gora podnijela formalnu prijavu za pridruživanje Jedinostvenom području plaćanja u eurima (SEPA). U oblasti **borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma**, Crna Gora je ostvarila određeni napredak s ciljem usklađivanja sa pravnom stečevinom u oblasti prevencije pranja novca i finansiranja terorizma, kao i međunarodnim instrumentima. Novi Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma je usvojen, s ciljem daljeg usklađivanja pravnog okvira sa relevantnim direktivama EU i usklađivanja sa preporukama Radne grupe za finansijsku akciju (FATF). Usvojene su i izmjene Zakona o igrama na sreću. Potrebni su dalji naponi kako bi se u potpunosti ispunile preporuke FATF-a. Notirano da je tokom 2023. Komisija za tržište kapitala (KTK) sprovela 12 direktnih kontrola investicionih društava i društava za upravljanje investicionim fondovima.

Poglavlje 5 – Javne nabavke

Crna Gora je između **umjerenog i dobrog nivoa spremnosti**, a konstatovan je **određeni napredak** naročito u pogledu unaprjeđenja funkcionisanja sistema elektronskih nabavki. Evropska komisija je ocijenila da su preporuke iz prošle godine djelimično sprovedene i da uglavnom ostaju važeće. Istaknuto je da je postignut dobar stepen usklađenosti s pravnom tekovinom EU, te napredak u pogledu zaštite prava u postupcima javnih nabavki. Takođe, konstatovano je da sistem pravnog lijeka funkcioniše efikasno kao i da su administrativni kapaciteti i sprovođenje pravne tekovine u oblasti javnih nabavki na zadovoljavajućem nivou. U narednoj godini, od Crne Gore se očekuje da se posebno fokusira na povećanje nivoa transparentnosti u pogledu javnih nabavki ugovorenih na osnovu međudržavnih sporazuma, smanjenje broja postupaka javnih nabavki bez objavljivanja obavještenja o ugovoru, kao i na postizanje pune usklađenosti sa pravilima i principima javnih nabavki EU u svim slučajevima.

Poglavlje 6 – Privredno pravo

Crna Gora ima **dobar nivo spremnosti**, dok je u proteklom periodu između dva izvještaja EK ocijenila da **nema napretka**. Notirano je da preporuke nijesu realizovane i da ostaju na snazi i za narednu godinu. S tim u vezi, EK je uvažila započete aktivnosti na pripremi Zakona o privrednim društvima i Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata, ali je notirano da Crna Gora u predstojećoj godini treba da završi, usvoji i započne sa sprovođenjem Zakona o privrednim društvima, odnosno da završi usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, uključujući upotrebu digitalnih instrumenata i procesa; prekogranične operacije (merđžere, divizije, konverzije) i podsticanje dugoročnog angažovanja acionara. Dodatno, istaknuto je da je potrebno izvršiti konverziju dokumenata i informacija evidentiranih u nacionalnom poslovnom registru u jedan format koji će sadržati strukturirane podatke, odnosno koji je moguće pretraživati, kao i obezbijediti tehničku spremnost za povezivanje nacionalnog poslovnog registra sa EU poslovnim registrom (BRIS sistem).

Nadalje, EK je ukazala da je važno dovršiti potpunu usklađenost sa Direktivom o transparentnosti uključujući režim sankcija i Direktivom o harmonizaciji zahtjeva za transparentnost kroz Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala, te da je potrebno finalizovati i reviziju Kodeksa korporativnog upravljanja.

U dijelu računovodstva, EK je notirala da Crna Gora treba da dovrši usklađivanje sa Direktivom o računovodstvu u dijelu finansijskog izvještavanja za mikro i mala preduzeća i raspodjele dividendi. Kada su u pitanju administrativni kapaciteti direkcija za računovodstvo i reviziju, konstatovano je da su operativne, ali da je potrebno dalje jačanje kapaciteta.

Poglavlje 7 – Pravo intelektualne svojine

Crna Gora je između *dobrog nivoa spremnosti/veoma napredne faze* u oblasti intelektualne svojine. EK je ocijenila da je postignut *veoma dobar napredak* u usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, naročito u dijelu usvajanja izmjena i dopuna Zakona o autorskom i srodnim pravima i Zakona o potvrđivanju Ženevskog akta Lisabonskog sporazuma o imenima porijekla i oznakama geografskog porijekla.

Važno je istaći da je EK u Izvještaju konstatovala da su preporuke iz prethodne godine u potpunosti implementirane, a da u narednoj godini Crna Gora treba da nastavi sa sprovođenjem Strategije intelektualne svojine Crne Gore 2023-2026, naročito u dijelu koji se odnosi na adresiranje nedostatka kadra, obezbjeđivanje godišnjeg treninga za tržišne inspektore u odnosu na pitanja koja pokriva intelektualna svojina i jačanje kapaciteta u dijelu IT. Dodatno, EK je ukazala na važnost poboljšanja krivičnog izvršenja usvajanjem odgovarajuće legislative i obezbjeđivanja treninga za nadležne organe, te notirala da Crna Gora treba da osigura uspostavljanje potpuno funkcionalnog online registra prava intelektualne svojine do kraja 2024. i učini ga dostupnim za javnost.

Kada je u pitanju sprovođenje prava intelektualne svojine, notirano je donošenje priručnika i unaprijeđene metodologije, te prepoznat poboljšan učinak tržišne inspekcije kada je u pitanju broj prekršajnih naloga, iznos kazni, kao i predmeta zaplijenjenih od strane Uprave carina. Nadalje, konstatovano je da je donijeta Odluka kojom je rasformirana Uprava za inspeksijske poslove, ali da Crna Gora treba da obezbijedi kontinuitet rada inspekcija kroz donošenje akta o sistematizaciji Ministarstva ekonomskog razvoja, kojim će inspektori biti raspoređeni na poslove u dijelu prava intelektualne svojine.

Poglavlje 8 – Konkurencija

Crna Gora je *umjereno spremna* u ovoj oblasti, ali *nije ostvarila napredak* u vezi sa preporukama od prošle godine. Donijeta je odluka o zabrani kartelskih praksi i usvojeni su podzakonski akti o državnoj pomoći. Preporuke Komisije iz prošle godine nisu sprovedene i ostaju važeće. U narednoj godini, **Crna Gora bi posebno trebala da obrati pažnju** na usvajanje novog Zakona o zaštiti konkurencije i novog Zakona o kontroli

državne pomoći, omogućavajući dalju usklađenost sa pravnom tekovinom EU. Takođe, da završi i sprovede plan za osiguranje finansijske nezavisnosti Agencije za zaštitu konkurencije (AZK) i sudski nadzor u skladu sa Direktivom koja osnažuje tijela za konkurenciju država članica da budu efikasniji izvršioci i osiguraju pravilno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta; da ojača administrativne i sudske kapacitete u oblasti antimonopolske politike, kontrole spajanja i državne pomoći, uključujući osiguranje dodatnog osoblja, kao i specifične mjere za rješavanje utvrđenih nedostataka u sudskim kapacitetima; i da intenzivira napore za dalje poboljšanje bilansa rezultata u oblasti antimonopolske politike, spajanja i državne pomoći, kao i zaključi tekuće velike istrage referentnih slučajeva državne pomoći, te, ako je potrebno, naloži povraćaj sredstava u pitanju.

U dijelu **antimonopolskih pravila i spajanja**, Zakonodavni okvir je uglavnom usklađen sa pravnom tekovinom EU i Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Zapaženo je da ograničena saradnja sa sudom i regulatorima ometa rad Agencije za zaštitu konkurencije (AZK). Crna Gora bi trebalo da bez daljeg odlaganja finalizuje i usvoji Akcioni plan sa realnim vremenskim okvirima za postizanje završnih kriterijuma u Poglavlju 8. Što se tiče **institucionalnog okvira**, upravljačka struktura je dodatno poboljšana imenovanjem vršioca dužnosti zamjenika direktora u oktobru 2023. Međutim, u oblasti kapaciteta za sprovođenje, operativne i finansijske kapaciteti AZK treba ojačati. Što se tiče **implementacije**, konstatovano je da je u decembru 2023. AZK donijela odluku o zabrani kartelskih praksi što je EK označila pozitivnim s obzirom na to da u proteklih 8 godina nije bilo pokrenutih postupaka niti donesenih odluka u vezi sa mogućom zloupotrebom dominantnog položaja. AZK je i dalje posvećena donošenju odluka o pojedinačnim izuzećima, kategoriji koja je zastarjela u EU, ali je još uvijek prisutna u Zakonu o konkurenciji Crne Gore. U okviru **državne pomoći**, zakonodavni okvir je uglavnom usklađen sa pravnom tekovinom EU. Nostrano je da Zakon o kontroli državne pomoći je potrebno dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u dijelu Zakona o kontroli državne pomoći. Notiran je niz aktivnosti AZK u prethodnom periodu, među kojima su da AZK nastavlja tekuće istrage, uključujući i to da li je sporazum zaključen između Nacionalne turističke organizacije Crne Gore i Montenegro Airlines-a bio osnova za dodjelu nezakonite državne pomoći; nastavak ispitnog postupka u dijelu finansijske podrške za ToMontenegro i autoput Bar-Boljare. Takođe, u septembru 2023. AZK je pokrenula postupak ispitivanja u vezi sa kupovinom koju je izvršila Elektroprivreda Crne Gore (EPCG) i izdala je mišljenje o državnoj garanciji za kredit za Crnogorski elektroprenosni sistem (CGES) za finansiranje infrastrukture elektroprenosnog sistema uz finansiranje od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD). Konstatovano je i da nema konačnih rezultata tekućih istraga državne pomoći, uključujući i povraćaj potencijalno nezakonite pomoći u vezi sa Montenegro Airlines-om. Dodatno, AZK je sprovela aktivnosti podizanja svijesti i informisanja u oblasti državne pomoći, usmjerene na davanje pomoći i sudije.

Poglavlje 9: Finansijske usluge

Crna Gora je **umjereno spremna** u oblasti finansijskih usluga, dok je u opštem smislu postigla **ograničen napredak**, usvajanjem određenih podzakonskih akata od strane CBCG, dok se nastavlja rad na zakonima u oblasti bankarstva, osiguranja i tržišta kapitala. Prošlogodišnje preporuke su djelimično primjenjene i ostaju na snazi. Preporučuje se da Crna Gora završi usklađivanje zakonodavstva u oblasti kapitalnih zahtjeva, oporavka banaka i supervizije nad finansijskim konglomeratima; da nastavi usklađivanje sa EU legislativom u oblasti osiguranja, uključujući Solventnost II direktivu; dovršiti usklađivanje sa EU zakonima o otvorenim investicionim fondovima, o alternativnim investicionim fondovima, kao i infrastrukturi finansijskog tržišta.

Poglavlje 10: Informatičko društvo i mediji

Crna Gora ima **dobar nivo spremnosti** u oblasti informatičkog društva i medija. **Veoma dobar napredak** je ostvaren usvajanjem Zakona o audio-vizuelnim medijskim uslugama kao dijelom sveobuhvatnog paketa medijske reforme i usvajanjem Zakona o elektronskim komunikacijama koji je usklađen sa Evropskim zakonikom o elektronskim komunikacijama. Notirano je da je navedenim zakonskim aktivnostima, Crna Gora uskladila svoje zakonodavstvo s pravnom tekovinom EU u dijelu koji se odnosi na obezbjeđivanje nezavisnosti regulatornog tijela za elektronske komunikacije sa jedne strane, a sa druge su regulatornom tijelu za audiovizuelne usluge dodijeljena zakonska ovlašćenja za izricanje kazni. Pozdravljeno je imenovanje novog Savjeta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (EKIP) kao važnog koraka za Crnu Goru u ostvarivanju bilansa rezultata u obezbjeđivanju nezavisnosti regulatora. Notirano je da je Crna Gora objavila javne pozive u okviru programa Digitalna Evropa. Konstatovan je napredak u jačanju infrastrukture u oblasti sajber bezbjednosti. Uz konstataciju da je Crna Gora u ovoj oblasti sprovela prošlogodišnje preporuke, EK je preporučila da bi u narednoj godini Crna Gora trebalo da usvoji i sprovede Zakon o informacionoj bezbjednosti koji je u potpunosti usklađen sa NIS 2 Direktivom do kraja 2024. Crna Gora treba da se uskladi i sa Direktivom o otvorenim podacima do kraja 2026, kao i sa Direktivom o e-privatnosti i da nastavi sa sprovođenjem SG Cybersecurity Toolbox-om. Preporučeno je da Crna Gora otpočne rad na usklađivanju sa DSA i DMA. Sugerisano je da Crna Gora održi dobar bilans rezultata u sprovođenju pravne tekovine EU o elektronskim komunikacijama i audiovizuelnim medijskim uslugama i da nastavi da dodatno jača administrativne kapacitete u oblasti elektronskih komunikacija, usluga informatičkog društva i audiovizuelnih medijskih usluga.

Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj

Crna Gora ostaje **umjereno spremna** u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, i ostvarila je **dobar napredak**. Dobar napredak naročito je ostvaren kada je u pitanju sprovođenje IPARD II i III programa, priprema Implementacionog plana za uspostavljanje Agencije za plaćanja i Integrisanog administrativnog i kontrolnog sistema (IAKS), dokumenta koji je uslov za ispunjenje dva završna mjerila, te zatvaranje pregovaračkog poglavlja. Pored

toga, konstatovan je razvoj IAKS-a, te značajnije širenje opsega Sistema za identifikaciju zemljišnih parcela (SIZEP/LPIS). EK takođe ističe da su prošlogodišnje preporuke u velikoj mjeri sprovedene, ali i da nije bilo mnogo napretka kada je u pitanju usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU.

Za naredni period EK ukazuje da je neophodno osigurati apsorpciju sredstava iz IPARD II programa, kao i intenzivirati sprovođenje IPARD III programa. Takođe, nužno je nastaviti implementaciju Akcionog plana za usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, uspostavljanje Agencije za plaćanja i usvajanje zakonodavstva vezanog za isto. Pored toga ukazuju na nužnost širenja opsega SIZEP-a na cijelu teritoriju Crne Gore, sugerišu ubrzanje razvoja Sistema računovodstvenih podataka na farmi (FADN), te jačanje savjetodavnih službi. Naglašavaju da se u 2024. treba završiti razvoj elektronskog vinskog registra, te u Skupštini donijeti zakone koji su utvrđeni na Vladi.

Poglavlje 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor

Crna Gora ostaje **umjereno spremna**, dok je konstatovan **određeni napredak**, naročito kada je u pitanju usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, adekvatno praćenje zoonoza, zoonotskih agenasa i njihove antimikrobne otpornosti, brzo reagovanje na izbijanje afričke kuge svinja, te povećanje broja objekata koji ispunjavaju standarde EU.

Evropska komisija ukazuje da su prošlogodišnje preporuke djelimično sprovedene, te da uglavnom ostaju važeće i za naredni period. U tom pogledu Crna Gora u toku narednog perioda posebno treba da završi usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom u oblasti službenih kontrola, te da ojača administrativne, inspeksijske i infrastrukturne kapacitete za sprovođenje istih. Takođe treba da uspostavi robusni pasivni nadzor bjesnila, samostalno nastavi sa vazdušnom vakcinacijom protiv bjesnila po potrebi, kao i da pojača program nadzora prijavljivih avijarnih bolesti. Osim toga nužno je da nastavi usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom u dijelu dobrobiti životinja, te da ojača administrativne i inspeksijske kapacitete za njegovo sprovođenje angažovanjem dodatnog osoblja za sektore bezbjednosti hrane, veterinarstva i fitosanitarne oblasti.

Poglavlje 13 – Ribarstvo

Crna Gora ima **određeni nivo spremnosti** u oblasti ribarstva, a konstatovan je **određeni napredak**. Ostvareni napredak vezan je za usvajanje nove Strategije razvoja sektora ribarstva 2024-2029 s Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU, usvajanje Zakona o organizaciji tržišta u ribarstvu i akvakulturi, te usvajanje Sporazuma o subvencijama i ribarstvu u okviru STO. EK je dodatno konstatovala napore u pogledu modernizacije ribarske flote. S obzirom da su prošlogodišnje preporuke djelimično sprovedene, Crna Gora u narednom periodu treba da poveća administrativne, kontrolne i inspeksijske kapacitete, te završi i usvoji zakonodavstvo koje se tiče strukturnih mjera i državne pomoći u ribarstvu i akvakulturi, morskog ribarstva i marikulture i započne implementaciju istog.

Poglavlje 14 – Saobraćajna politika

Crna Gora je **umjereno spremna/ima dobar nivo** spremnosti u oblasti saobraćajne politike. U izvještajnom periodu je ostvarila **ograničen napredak**, usvajanjem Strategije poboljšanja bezbjednosti u drumskom saobraćaju 2024- 2030. godina, s Akcionim planom za 2024-2025. S tim vezi akcentovana je neophodnost da se osigura njeno finansiranje i praćenje. Ukazano je da u predstojećoj godini Crna Gora treba da usvoji Novi zakon o željeznici kako bi se obezbijedila operativna nezavisnost i odgovarajuća kadrovska popunjenost željezničkog regulatornog tijela i organa za bezbjednost u željeznici. Dodatno, potrebno je uspostaviti i strateški okvir za ITS u željezničkom i pomorskom saobraćaju. U dijelu vazdušnog saobraćaja, konstatovano je da je postignut dobar nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU te da je kako bi se prešlo na drugu fazu ECAA Sporazma, potrebno ispuniti zahtjeve u dijelu tržišnog nadmetanja i državne pomoći.

Poglavlje 15 – Energetika

Crna Gora je dostigla **dobar nivo spremnosti** u ovoj oblasti. U izvještajnom periodu ostvaren je **ograničen napredak** koji je postignut izradom nacрта Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana kao i implementacijom projekata iz obnovljivih izvora energije. Konstatovano je da Crna Gora značajno kasni sa izradom i usvajanjem Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana kao i usklađivanjem u dijelu uspostavljanja strateških rezervi naftnih derivata i usklađivanja sa Energetskim paketom. Ukazano je da su preporuke EK od prošle godine i dalje validne. S tim u vezi potrebno je da se završi Nacionalni energetskeg i klimatskeg plan i započne njegova primjena u skladu sa energetskeg i klimatskeg ciljevima Energetske zajednice. Dodatno, potrebno je usvojiti Zakon o energetici kao i transponovati Integracioni paket električne energije kao i Zakon o sigurnosti snabdijevanju naftnim derivatima i odrediti organ za skladištenje strateških rezervi. Takođe, neophodno je ubrzati usklađivanje s Direktivom o energetskeg efikasnosti zgrada. Pozdravljeno je usvajanje Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora i ukazano da je potrebno usvojiti podzakonske akte. U oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja konstatovano je da je Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti usklađen sa pravnom tekovinom EU, te da se njegova implementacija očekuje u julu 2027.

Poglavlje 16 – Oporezivanje

Crna Gora je **umjereno spremna**, a postigla je **ograničen napredak** u pogledu daljeg usklađivanja zakonodavstva o akcizama, porezu na dodatu vrijednost i porezu na dobit pravnih lica s pravnom tekovinom EU. Razdvajanje Poreske uprave od Uprave prihoda i carina podrazumijevalo je organizacione promjene i usporilo razvoj administrativnih kapaciteta i potrebne infrastrukture, posebno u pogledu međusobnog povezivanja s IT sistemima EU. Evropska komisija je ocijenila da su preporuke iz prošle godine djelimično sprovedene i uglavnom ostaju važeće. U narednoj godini, od Crne Gore se očekuje da se posebno fokusira na dalje uklanjanje indirektnih poreskih oslobođenja koja nisu usklađena sa pravnom tekovinom EU. Preporučeno je povećanje broja zaposlenih u Poreskoj upravi do nivoa koji je potreban za djelotvorno i efikasno poslovanje, uključujući

borbu protiv korupcije, kao i obezbjeđivanje obuka u oblasti poreske inspekcije i procjene rizika. Takođe, potrebno je jačanje tehničkih kapaciteta i infrastrukture potrebne za primjenu IT sistema EU, kao što su Sistem za praćenje i kontrolu kretanja akciza (EMCS) i Sistem razmjene informacija o PDV-u (VIES), kao i IT sistema potrebnih za poresku saradnju i razmjenu informacija u oblasti direktnog oporezivanja.

Poglavlje 17: Ekonomska i monetarna politika

Crna Gora je *umjereno spremna*, a postigla je *određeni napredak* u oblasti ekonomske i monetarne politike. Primjena Akcionog plana za usklađivanje sa pravnom tekovinom EU je unaprijeđena. Prošlogodišnje preporuke su djelimično primjenjene i ostaju na snazi. Crna Gora treba da nastavi primjenu revidiranog Akcionog plana za usklađivanje sa pravnom tekovinom u ovom poglavlju, kao i da obezbijedi dobru saradnju Ministarstva finansija, CBCG i Uprave za statistiku, i dovoljno kapaciteta za proizvodnju statistike državnih finansija i fiskalnih obavještenja u skladu sa ESA 2010 metodologijom.

Poglavlje 18: Statistika

Crna Gora je *umjereno spremna* u oblasti statistike. Postignut je *određeni napredak*, posebno uspješnim okončanjem popisivanja i obrade podataka nacionalnog stanovništva i popisa stanova. Notirano je da su preduzete mjere za jačanje Uprave za statistiku, dok i dalje postoje izazovi sa ljudskim resusima i infrastrukturom. Prošlogodišnje preporuke su djelimično primjenjene i ostaju na snazi. Crna Gora treba da otpočne redovnu proizvodnju i isporučivanje podataka Eurostatu statistike državnih finansija i tabela procedura prekomjernog deficita; da ojača ljudske resuse Uprave za statistiku kako bi mogli ispuniti svoje obaveze i zadržati ekspertske osoblje; kao i da sprovede Popis poljoprivrede u skladu sa EU standardima i preporukama.

Poglavlje 19: Socijalna politika i zapošljavanje

Crna Gora ima *određeni nivo spremnosti* u ovoj oblasti, a u toku godine je ostvarila *određeni napredak* i to posebno u dijelu usklađivanja zakona o radu i zabrani diskriminacije s pravnom tekovinom EU, kao i u sprovođenju reformi u cilju jačanja Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG). Konstatovan je izazov u dijelu sprovođenja Zakona o radu i nedovoljnog kapaciteta inspeksijskih službi. Ukazano je da imenovanje inspektora na određeni period nije u skladu sa Čl. 6 Konvencije o inspekciji rada Međunarodne organizacije rada Br. 81. Ukazano je i na izazov praćenja i mehanizama sprovođenja Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, kao i dostupnosti, tačnosti i analize podataka u tom dijelu. Poručeno je da nivo uključenosti i uticaja socijalnih partnera na relevantne procese donošenja odluka nije zadovoljavajući. Takođe, notirano je osnivanje Direktorata za socijalni dijalog u novom Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga i preporučeno da se nastavi sa jačanjem kapaciteta socijalnih partnera i uopšte socijalnog dijaloga. U dijelu politike zapošljavanja, pozdravljen je strateški okvir usmjeren za jednake mogućnosti i ranjivim grupama, ali je skrenuta pažnja na još uvijek niske stope zaposlenosti pripadnika ranjivih grupa stanovništva. EK je notirala da Uprava za statistiku

priprema strateška dokumenta u cilju obezbjeđivanja jednakih mogućnosti i inkluzije ranjivih grupa stanovništva, kao i postojanje strateškog okvira u vidu Nacionalne strageije zapošljavanja 2021 – 2025. i Nacionalne strategije za jednakost polova 2021-2025. s ciljem povećanja stope zaposlenosti žena. Preporuke EK od prošle godine su djelimično sprovedene, stoga u značajnoj mjeri ostaju važeće i za 2024. Preporučeno je da bi Crna Gora u narednoj godini trebalo da nastavi sa jačanjem ZZZCG kako bi bila djelotvorna u ulozi jedne moderne javne ustanove za zapošljavanje, kao i u sprovođenju Garancije za mlade i korištenja Evropskog socijalnog fonda (ESF). Ukazano je da Crna Gora treba da intenzivira reforme za bolje i pravovremeno sprovođenje mjera aktivnih politika tržišta rada sa akcentom na njihov značaj za tržište rada. Preporučeno je da Crna Gora usvoji Strategiju i Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti i krene sa sprovođenjem reforme.

Poglavlje 20: Preduzetništvo i industrijska politika

Crna Gora je dostigla **dobar nivo spremnosti** u ovoj oblasti. EK je ocijenila da je **dobar napredak** ostvaren kroz sprovođenje industrijske i preduzetničke politike, odnosno donošenje brojnih stratejskih dokumenata, kao i programa podrške za mala i srednja preduzeća. Dodatno, notirano je da je učešće Crne Gore u Single Market Programu stupilo na snagu u septembru 2023.

Istaknuto je da su preporuke EK iz prethodne godine u najvećoj mjeri implementirane, a što je pozitivno, a da Crna Gora u narednoj godini treba da nastavi sa sprovođenjem nove Industrijske politike u saradnji sa relevantnim zainteresovanim stranama; da dovrši usklađivanje zakonodavstva sa Direktivom o borbi protiv zakašnjelih plaćanja kroz Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza u IV kvartalu 2024. i da nastavi da se adresiranjem poslovnih barijera koje su identifikovane od strane Savjeta za konkurentnost.

Poglavlje 21 – Trans-evropske mreže

Crna Gora je **umjereno spremna/ima dobar nivo spremnosti** u oblasti transevropskih mreža. Ukazano je da u izvještajnom periodu **nije bilo napretka** u ključnim reformama te da preporuke iz prošle godine ostaju na snazi. Akcentovano je da je u narednoj godini potrebno revidirati Strategiju razvoja saobraćaja 2019-2035 u skladu sa Strategijom za održivu i pametnu mobilnost za Zapadni Balkan. Takođe, konstatovana je potreba jačanja administrativnih kapaciteta kao i razvijanje institucionalne politike za zapošljavanje i zadržavanje kvalifikovanog kadra za upravljanje infrastrukturnim projektima u oblasti saobraćaja, telekomunikacija i energije. Dodatno, potrebno je revidirati i institucionalne politike kako bi se poboljšalo donošenje odluka o infrastrukturnim projektima i povećala sposobnost povlačenja finansijskih sredstava.

Poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

Crna Gora je **umjereno spremna** u ovoj oblasti. U izvještajnom periodu ostvaren je **određeni napredak** u dijelu ažuriranja Akcionog plana i pripreme IPA III operativnih programa (Instrument za pretpristupnu podršku), kao i povjeravanja budžetskih zadataka. Preporuke Komisije iz prošle godine su djelimično realizovane i ostaju

uglavnom važeće. U predstojećoj godini, Crna Gora treba naročito da posveti pažnju: unapređenju sprovođenja ažuriranog Akcionog plana za Poglavlje 22, jačanju administrativnih kapaciteta u izradi i sprovođenju politika relevantnih za ekonomsku i socijalnu koheziju zemlje njenu regionalnu konkurentnost, uključujući jačanje međuinstitucionalne koordinacije i strukturiranog dijaloga sa socijalnim partnerima (unijom poslodavaca) i civilnim društvom, koje treba uključiti u izradi politika, sprovođenju, nadgledanju i evaluaciji. Takođe, treba raditi na temeljnoj listi infrastrukturnih projekata bez obzira na izvor finansiranja, zajedno sa okvirom za strateške orijentacije i politike po sektorima, uz unapređenje u dijelu pripreme projekata, sprovođenja javnih nabavki i implementacije u skladu sa standardima EU i međunarodnim standardima.

Poglavlje 25 - Nauka i istraživanje

Crna Gora ima **dobar nivo spremnosti** u ovom poglavlju. Ostvaren je **dobar napredak**, posebno u nastavku sprovođenja Strategije pametne specijalizacije i jačanju saradnje između akademske zajednice i privrede, kao i usvajanju Strategije za naučno istraživanje. Preporuke Komisije iz prošle godine su djelimično sprovedene i ostaju uglavnom važeće. U narednoj godini, Crna Gora bi trebalo da usvoji novu Strategiju pametne specijalizacije i nastavi sa njenom implementacijom; dodatno ojača nacionalni inovacioni ekosistem; i usvoji novu Strategiju istraživanja i razvoja i Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti. Što se tiče politike istraživanja i inovacija, konstatovano je da je implementacija Strategije pametne specijalizacije ispunila očekivane ciljeve. U martu 2024. Crna Gora je usvojila plan za novu Strategiju pametne specijalizacije. Nekoliko projekata, djelimično finansiranih od strane EU, pomoglo je u jačanju saradnje između akademske zajednice i privrede i povećanju interesovanja mladih ljudi, kao i predstavnika ranjivih grupa da se uključe, posebno u nove projekte socijalnog preduzetništva. Vlada je usvojila Program za inovacije 2023-2027, Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji i Akcioni plan za sprovođenje operativnog programa za Strategiju pametne specijalizacije za period 2023/2024. U julu 2024. Vlada je usvojila Strategiju naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore 2024-2028 zajedno sa Akcionim planom za period 2024-2025. Što se tiče sredstava dodeljenih za istraživanje i razvoj za 2024, dodeljeno je približno 15 miliona eura, što predstavlja povećanje od 19% u odnosu na prethodnu godinu. Zapaženo je da je u evropskoj tabeli inovacija za 2024. Crna Gora u kategoriji "Emerging Innovator" sa performansama na nivou od 47,5% prosjeka EU. Performanse Crne Gore u programu Horizont Evropa su opale u 2023. godini na samo četiri projekta koja su dobila ukupno finansiranje od 0,9 miliona eura.

Poglavlje 26 - Obrazovanje i kultura

Crna Gora ima **dobar nivo spremnosti** u ovoj oblasti. Ostvaren je **određeni napredak**, posebno u unaprjeđenju priprema za sektorsku reformsku strategiju i sprovođenju Strategije za rano i predškolsko obrazovanje. Preporuka koja se odnosi na mehanizme evaluacije praktičnog učenja još uvek nije riješena. U narednoj godini, **Crna Gora bi** posebno trebalo da usvoji visokokvalitetnu, sveobuhvatnu i finansijski procijenjenu Strategiju obrazovnog sektora sa jasnim i realnim ciljevima zasnovanim na dokazima kao

i čvrst finansijski okvir za njeno održivo sprovođenje; uspostavi mehanizme za evaluaciju praktičnog učenja na nivou stručnog obrazovanja i visokog obrazovanja i obezbijedi povećano učenje kroz rad kod poslodavaca; i omogući punu implementaciju, finansiranje i praćenje nove Strategije za mlade 2023-2027.

U oblasti obrazovanja i obuka, konstatovano je da je Radna grupa za razvoj sveobuhvatne i finansirane Strategije obrazovnog sektora na 10 godina (2025-2035) operativna, kao i da je Crna Gora uključila razne mjere vezane za reformu obrazovnog sektora u svoj Plan reformi rasta. Javni budžet za obrazovanje za 2024. povećan je za približno 20%, gotovo osam puta veću alokaciju za profesionalni razvoj nastavnika u poređenju sa 2023. Upis u predškolsko obrazovanje (3-6 godina) porastao je na 78%. Što se tiče međunarodnih procjena srednjoškolskog obrazovanja, rezultati PISA 2022 objavljeni krajem 2023. pokazuju opadajuće rezultate za crnogorske učenike u svim oblastima (matematika, čitanje i nauka). Rezultati pokazuju visok procenat učenika od 15 godina koji ne pokazuju osnovnu pismenost (nivo 2) u čitanju (53%), matematici (60%) i nauci (55%).

Što se tiče stručnog obrazovanja i obuke (VET), više fokusa treba staviti na učenje kroz rad na nivou stručnog obrazovanja i visokog obrazovanja. U aprilu 2024, Parlament je usvojio Zakon o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju, koji će omogućiti studentima da završe studije pod istim uslovima koji su važili u vreme njihovog upisa u prvu godinu studija. U julu 2024. godine, vlada je usvojila novu Strategiju za razvoj visokog obrazovanja u Crnoj Gori 2024-2027 sa akcionim planom za period 2024-2025. U dijelu inkluzivnog obrazovanja, broj romske dece u osnovnom i srednjem obrazovanju opao je za 4% i 9% respektivno. Za djecu sa invaliditetom broj je nastavio da raste u osnovnim i srednjim školama, za 6% i 9% respektivno. Niska stopa upisa je i dalje evidentna na sjeveru i potrebni su dodatni naponi kako bi se obezbijedilo pristupačno i kvalitetno obrazovanje za ranjive grupe. Crna Gora ostaje posvećena napretku u oblasti digitalnog obrazovanja, naglašavajući razvoj digitalnih kompetencija, zasnovanih na kvalitetnim standardima za kreiranje digitalnog sadržaja i usklađivanje sa Akcionim planom EU za digitalno obrazovanje 2021-2027. Dodatno, neke organizacije civilnog društva izvještavaju o politizaciji obrazovanja, posebno u vezi sa zapošljavanjem nastavnika i profesora, te izborom direktora i rukovodilaca obrazovnih institucija. Crna Gora bi, stoga, trebalo da preduzme mjere kako bi osigurala efikasan i na zaslugama zasnovan sistem imenovanja i izbora školskog osoblja i rukovodstva.

U dijelu mladih, konstatovano je da je Strategija za mlade 2023-2027, usvojena 2023. i da je u fazi implementacije. Zakon o mladima je u fazi revizije kako bi se riješila neka ključna pitanja vezana za sprovođenje omladinske politike. U dijelu sporta, Nacrt Strategije za razvoj sporta za period 2024-2028, zajedno sa Akcionim planom za 2024-2025, bio je na javnoj raspravi i čeka usvajanje od strane vlade. U okviru kulture, konstatovano je da je Nacionalni program razvoja kulture 2023-2027 u fazi implementacije, a procedure za izmjene novih zakona o kulturi i u oblasti kulturne baštine su u fazi revizije. Napori bi mogli biti intenzivirani kako bi se sprovedene mjere zaštite za očuvanje UNESCO statusa svjetske baštine Kotora.

Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene

Crna Gora ima **određeni nivo spremnosti** u ovoj oblasti. Postignut je **određeni napredak** u daljem usklađivanju nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU, odnosno usvajanjem Zakona o upravljanju otpadom, Zakona o biocidnim proizvodima, te, u oblasti civilne zaštite, potpunim povezivanjem sa Zajedničkim sistemom EU za komunikaciju i informisanje u vanrednim situacijama. Preporuke Komisije iz prošle godine djelimično su sprovedene i ostaju validne, posebno u pogledu potrebnih prioritetnih reformi. Crna Gora bi u narednoj godini treba da: značajno intenzivira rad na ispunjenju završnih mjerila za Poglavlje 27, posebno u sprovođenju i primjeni zakona, uključujući usvajanje i sprovođenje sektorskih strategija, posebno u oblastima upravljanja otpadom, kvaliteta vazduha i vode, zaštite prirode i klimatskih promjena, te obezbijedi postojanje institucionalne strukture za pružanje koordinirano i strateško planiranje klimatskih i ekoloških investicija; usvoji podzakonske akte neophodne za implementaciju novog Zakona o upravljanju otpadom i finalizuje i usvoji Nacionalni plan upravljanja otpadom za naredni petogodišnji period, nakon čega slijedi donošenje planova upravljanja otpadom na lokalnom nivou; sprovede obaveze u okviru Mape puta za dekarbonizaciju Energetske zajednice, a posebno kroz usvajanje i primjenu Nacionalnog energetskog i klimatskog plana(NECP), kao i preduzimanje koraka za usklađivanje sa Sistemom trgovine emisijama EU (ETS).

Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja

Crna Gora je **umjereno spremna** u oblasti zaštite potrošača i zdravlja. Bilježi se **određeni napredak** koji je postignut jačanjem nacionalnog Savjeta za zaštitu potrošača kao i daljim usklađivanjem s pravnom tekovinom EU-a o zaraznim bolestima te donošenjem Strategije razvoja zdravstva za period 2023 – 2027 i Akcionog plana za 2023 – 2024. Preporuke EK iz prošle godine djelimično su sprovedene i uglavnom ostaju na snazi. Konstatovano je da bi Crna Gora bi u narednoj godini posebno trebala završiti usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU-a o zaštiti potrošača i pravnom tekovinom EU o tvarima ljudskog porijekla i pravima pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti. Takođe, ukazano je da je potrebno ojačati ulogu i efikasnost Savjeta za zaštitu potrošača kao i u oblasti javnog zdravlja razviti nacionalnu strategiju imunizacije, u skladu s najboljim međunarodnim praksama i metodologijama.

Poglavlje 29 – Carinska unija

Crna Gora je **umjereno spremna** za carinsku uniju. Postigla je **određeni napredak**, unapređujući pripreme za pristupanje Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku i izmijenivši i dopunivši svoj zakonodavni okvir o pravima intelektualne svojine i kulturnim dobrima. U narednoj godini Crna Gora treba da završi pravne i tehničke pripreme za pristupanje Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku i sprovođenje i operativnost Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS – faza 5) i da usvoji i primjenjuje novu Poslovnu strategiju Uprave carina i IT strategiju Uprave carina. Crna Gora takođe treba da obezbijedi dovoljne nivoe administrativnog osoblja i finansiranje

kako bi unaprijedila svoje IT sisteme, omogućujući međusobnu povezanost i interoperabilnost sa elektronskim carinskim okruženjem EU. U oblasti carinskog zakonodavstva, EK konstatuje da su usvojeni podzakonski akti, te postignuta usklađenost sa kombinovanom nomenklaturom EU za 2024, kao i u postupcima i drugim formalnostima u odnosu na robu i osnovanu sumnju o povredi prava intelektualne svojine, te oblasti u vezi sa kulturnim dobrima, antikvitetima i umjetninama. Konstatuje se takođe da Crna Gora nije usvojila Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci. U odnosu na operativne i administrativne kapacitete, konstatuje se da je Uprava carina usvojila akt o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta u avgustu 2024. Konstatuje se da je nastavljen rad na primjeni NCTS, kao i da je primjena NCTS na nacionalnom nivou opet odložena (napomena: puna primjena NCTS je počela u oktobru 2024, o čemu je Crna Gora obavijestila EK polovinom oktobra). EK konstatuje da su određeni projekti nadgradnje brojnih IT sistema ili izgradnje kapaciteta u toku. Crna Gora je, nakon validacione misije zaključila da je Crna Gora usaglašena sa CEFTA Dodatnim protokolom 5 o AEO statusu. Primjena *cargo targeting* sistema je u testnoj fazi, a prvi rezultati ukazuju da je unaprijeđena analiza rizika i omogućeno elektronsko praćenje. EK ukazuje da nadzor i kontrola svih operacija u luci Bar, uključujući i pošiljke duvanskih proizvoda, ostaje izazov.

Poglavlje 30 – Vanjski odnosi

Crna Gora je postigla **dobro nivo spremnosti**. Postignut je **određeni napredak** u oblasti regionalne saradnje i razvojne politike i humanitarne pomoći. U narednoj godini, Crna Gora treba da nastavi da aktivno učestvuje u primjeni mjera u okviru Zajedničkog regionalnog tržišta za 2021-2024, primjenjuje aktivnosti u okviru novog Akcinog plana 2025-2028 i da preduzme potrebne korake ka primjeni CEFTA Dodatnog protokola 7 o rješavanju sprova. Takođe, potrebno je da osigura primjenu novog Zakona o međunarodnoj razvojnoj saradnji i međunarodnoj humanitarnoj pomoći i da uspostavi bazu podataka o projektima donatorske podrške. U oblasti zajedničke trgovinske politike, konstatuje se da je Crna Gora nastavila usklađivanje svojih pozicija sa pozicijama EU, uključujući i one sa STO. Nastavljeno je aktivno učešće u CEFTA radnim grupama, uključujući pregovore o CEFTA DP 7 o rješavanju sporova. Ukazuje se da Sporazum o priznavanju kvalifikacija o medicinskim sestrama, doktorima, veterinarima, farmaceutima i bobicama u okviru CEFTA (Skupština potvrdila u decembru 2023.) još nije stupio na snagu za Crnu Goru. Konstatuje se da su preostala tri sporazuma iz Zajedničkog regionalnog tržišta stupila na snagu u februaru 2024. U oblasti robe dvostruke namjene, konstatuje se da je aplikacija Crne Gore za članstvo u Australijskoj grupi u fazi preispitivanja, te da proces pristupanja Vasenarskom aranžmanu još uvijek traje. U skladu sa nacrtom Zakona o crnogorskoj razvojnoj banci, novo tijelo trebalo bi da postane osiguravalac izvoznih kredita protiv netržišnih rizika za crnogorske kompanije. U odnosu na bilateralne sporazume, pregovori o FTA sa Ukrajinom su u toku. EK konstatuje da je potrebno ponovo započeti proceduru potvrđivanje sporazuma o ekonomskoj saradnji sa Južnom Korejom. Ukazuje se takođe da

nije bilo razvoja u pregovorima o sporazumu o trgovini, partnerstvu i saradnji između Crne Gore i UK i Sjeverne Irske.

Poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika

Crna Gora ima *dobar nivo spremnosti* u ovoj oblasti. Postigla je *dobar napredak* s obzirom na to da je održala svoju punu usklađenost s relevantnim izjavama Visokog predstavnika u ime EU i odlukama Savjeta o uvođenju sankcija, uključujući i restriktivne mjere o invaziji Rusije na Ukrajinu. Crna Gora nastavlja da učestvuje u upravljanju krizama EU misija i operacija, u okviru zajedničke bezbjednosne i odbrambene politike. U narednom periodu, preporučuje se da Crna Gora nastavi s održavanjem pune usklađenosti sa ZVBP i jačanju svojih kapaciteta za primjenu restriktivnih mjera. Takođe, potrebno je da nastavi s daljim naporima da zatvori prostor za strane uticaje i manipulaciju informacijama, uključujući dezinformacije, kao i da preduzme korake ka izgradnji otpornosti na hibridne prijetnje usvajanjem strategije o suprotstavljanju hibridnim prijetnjama (i prateći akcioni plan). Crna Gora je nastavila sa političkim dijalogom između EU i Crne Gore. Crna Gora ima odgovarajući institucionalni okvir koji omogućava učešće u ZVBP i ZVOP. U dijelu primjene restriktivnih mjera, pripremljen je novi zakon koji će unaprijediti pravni okvir u skladu sa preporukama EK i FATF. Nastavljena je saradnja sa međunarodnim organizacijama i Crna Gora je ostala aktivni član NATO. Takođe, Crna Gora treba da ažurira nacionalni akcioni plan ŽENE MIR BEZBJEDNOST.

Crna Gora je u septembru obavijestila SAD o želji da raskine bilateralni sporazum kojim se garantuje izuzeće od nadležnosti Međunarodnog krivičnog suda američkim državljanima. Ovim se postiže usklađivanje sa zajedničkim pozicijama o integritetu Rimskog statuta ili sa drugim vodećim principima u bilateralnim sporazumima. Konstatuje se da su ispunjene sve obaveze u oblasti sprječavanja sukoba, te da je u dijelu neproliferacije aktivno angažovana u primjeni Mape puta o malom oružju i lakom naoružanju (SALW). U oblasti bezbjednosnih mjera, Crna Gora nastavlja da primjenjuje sporazum o bezbjednosti informacija sa EU, u oblasti ZVOP nastavlja da učestvuje upravljanju krizama u misijama i operacijama EU. Crna Gora se, u oblasti hibridnih prijetnji, uskladila sa deklaracijama EU i restriktivnim mjerama u reagovanju na sajber napade u 2023. i 2024.

Poglavlje 32 – Finansijski nadzor

Crna Gora je *umjereno spremna*, a u proteklom periodu bilježi *ograničeni napredak*. Evropska komisija je pozdravila aktivnosti u cilju jačanja funkcije centralizovane budžetske inspekcije u Ministarstvu finansija, ali naglasila da delegiranje ovlašćenja u oblasti finansijskog upravljanja i unutrašnje kontrole ostaje ograničeno. Pohvaljena je potpuna usklađenost u oblasti zaštite eura od falsifikovanja, kao i saradnja Crne Gore sa OLAF-om u oblasti zaštite finansijskih interesa EU, te CG ohrabrena da nastavi sa kreiranjem bilansa rezultata po pitanju istraga koje uključuju EU sredstva. U narednom periodu, Evropska komisija je ocijenila da je potrebna dalja operacionalizacija funkcije centralizovane budžetske inspekcije Ministarstva finansija jačanjem kapaciteta, kao i

širenje primjene rukovodne odgovornosti u javnoj upravi, uz povećano delegiranje ovlaštenja u oblasti finansijskog upravljanja i unutrašnje kontrole. Dodatno, potrebno je dalje harmonizovati nacionalno zakonodavstvo sa pravnom tekovinom u domenu sprječavanja prevara sa EU sredstvima kroz izmjene i dopune Krivičnog zakonika, jačanje koordinacionog kapaciteta AFCOS-a i usvajanje nove nacionalne strategije za borbu protiv prevara za period 2024-2027.

Poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe

Crna Gora ima ***određeni nivo spremnosti*** i postigla je ***ograničeni napredak*** u pogledu usvajanja zakonodavstva i smjernica o procedurama za planiranje sredstava koja Crna Gora uplaćuje u budžet EU. Evropska komisija je ocijenila da su preporuke iz prošle godine djelimično sprovedene i uglavnom ostaju važeće. U narednoj godini, od Crne Gore se očekuje da se posebno fokusira na jačanje administrativnih kapaciteta Direkcije za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima EU, i svih drugih institucija koje učestvuju u sistemu sopstvenih sredstava, naročito kroz razvoj organizacionih i proceduralnih veza između navedenih institucija. Takođe, potrebno je potpuno sprovođenje unaprjeđenja IT sistema Poreske uprave i Uprava carina, omogućavajući potpunu revizijsku evidenciju i izvještavanje o carinskim dažbinama, kao i donošenje podzakonskih akata o naplati dugovanja na pokretnoj i nepokretnoj imovini i postupcima za otpis nenaplativog carinskog duga i iniciranju njihove primjene.

3. PROCJENA NAPRETKA I OPŠTE SPREMNOSTI ZA ČLANSTVO U EU

Odnos u stepenu napretka na godišnjem nivou između 2023. i 2024, i u stepenu opšteg stadijuma spremnosti za članstvo u EU, dat je u sljedećoj tabeli:

POGLAVLJE	GODIŠNJI NAPREDAK			OPŠTA SPREMNOST		
	ICG 2023	ICG 2024		ICG 2023	ICG 2024	
REFORMA JAVNE UPRAVE	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
PRAVOSUĐE	Bez napretka	Dobar napredak	↑	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
BORBA PROTIV KORUPCIJE	Ograničeni napredak	Dobar napredak	↑	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti / Umjerena spremnost	↑
TEMELJNA PRAVA	/	/	/	/	/	/
SLOBODA IZRAŽAVANJA	Ograničeni napredak	Dobar napredak	↑	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti / Umjerena spremnost	↑
BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA	Određeni napredak	Dobar napredak	↑	Određeni nivo spremnosti / Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	↑
EKONOMSKI KRITERIJUMI: Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
EKONOMSKI KRITERIJUMI: Kapacitet Crne Gore da se nosi sa pritiskom konkurencije i tržišnim snagama unutar EU	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
1	Određeni napredak	Određeni napredak	=	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
2	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
3	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
4	Određeni napredak	Određeni napredak	=	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
5	Određeni napredak	Određeni napredak	=	Umjerena spremnost/ dobar nivo spremnosti	Umjerena spremnost/	=

					dobar nivo spremnosti	
6	Ograničeni napredak	Bez napretka	↓	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
7	Dobar napredak	Veoma dobar napredak	↑	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti/ Veoma napredna faza	↑
8	Određeni napredak	Bez napretka	↓	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
9	Određeni napredak	Ograničeni napredak	↓	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
10	Ograničeni napredak	Veoma dobar napredak	↑	Umjerena spremnost	Dobar nivo spremnosti	↑
11	Određeni napredak	Dobar napredak	↑	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
12	Određeni napredak	Određeni napredak	=	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
13	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
14	Dobar napredak	Ograničeni napredak	↓	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	=
15	Određeni napredak	Ograničeni napredak	↓	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
16	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
17	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
18	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
19	Određeni napredak	Određeni napredak	=	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
20	Određeni napredak	Dobar napredak	↑	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	↑
21	Ograničeni napredak	Bez napretka	↓	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	=

22	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
23	Ograničeni napredak	Dobar napredak	↑	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
24	Ograničeni napredak	Dobar napredak	↑	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	↑
25	Dobar napredak	Dobar napredak	=	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
26	Određeni napredak	Određeni napredak	=	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
27	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
28	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
29	Određeni napredak	Određeni napredak	=	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
30	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
31	Dobar napredak	Dobar napredak	=	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
32	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
33	Određeni napredak	Ograničeni napredak	↓	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=

4. UPOREDNA PROCJENA ZA ZEMLJE ZAPADNOG BALKANA, TURSKU, UKRAJINU, GRUZIJU I MOLDAVIJU

4.1. Politički kriterijumi

Reforma javne uprave

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je umjereno spremna za članstvo, a isto su ocijenjene Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija i Gruzija. U Bosni i Hercegovini zabilježena je rana faza spremnosti/ određeni nivo spremnosti za članstvo u EU. U slučaju Kosova konstatovan je određeni nivo spremnosti. Takođe, Moldavija i Ukrajina su ostvarile određeni nivo spremnosti za članstvo, dok u Turskoj je konstatovan određeni nivo spremnosti /umjerena spremnost.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila ograničeni napredak. Isto su ocijenjene i Sjeverna Makedonija, Albanija, Kosovo i Gruzija. U Bosni i Hercegovini, Ukrajini i Moldaviji konstatovan je određeni napredak. Dok u Srbiji i Turskoj nema napretka.

Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora i Albanija ocijenjene su kao umjereno spremne u ovoj oblasti. Sjeverna Makedonija je postigla određeni nivo spremnosti/umjerenu spremnost, dok su Srbija, Bosna i Hercegovina, Gruzija, Moldavija i Ukrajina postigle određeni nivo spremnosti. Kosovu je konstatovana rana faza/određeni nivo spremnosti dok je Turska u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora postigla je dobar napredak što je ujedno najviša ocjena u ovoj oblasti među drugim zemljama kandidatkinjama. Odmah nakon, Albaniji, Moldaviji i Ukrajini je konstatovan određeni napredak dok je Srbiji, Bosni i Hercegovini i Kosovu konstatovan ograničeni napredak. Ocjena je da u Turskoj nije bilo napretka dok je u Gruziji registrovano nazadovanje u ovoj oblasti.

Pravosuđe

Ukupna spremnost za članstvo: Ocjena je da je Crna Gora umjereno spremna za članstvo a jednako je ocijenjena i Albanija. Srbija i Sjeverna Makedonija postigle su određeni nivo spremnosti/umjerenu spremnost. Nadalje, ocjena je da su Gruzija, Moldavija i Ukrajina postigle određeni nivo spremnosti. Bosna i Hercegovina je postigla ranu fazu spremnosti/određeni nivo spremnosti, dok je kod Kosova i Turske konstatovana rana faza spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: U Crnoj Gori je registrovan dobar napredak u ovoj oblasti što je i najviša ocjena među ostalim državama. Određeni napredak je registrovan u Albaniji, Moldaviji i Ukrajini. Ocjena je da je u Srbiji, Sjevernoj Makedoniji, Bosni i Hercegovini i Kosovu ostvaren ograničeni napredak. U Turskoj je konstatovano da nije bilo napretka dok je u Gruziji registrovano nazadovanje.

Borba protiv korupcije

Ukupna spremnost za članstvo: U Crnoj Gori, Srbiji, Sjevernoj Makedoniji i Albaniji registrovan je određeni nivo spremnosti/umjerena spremnost u ovoj oblasti. Određeni nivo spremnosti je konstatovan u Moldaviji, Gruziji i Ukrajini. U Bosni i Hercegovini i Kosovu evidentirana je rana faza spremnosti/određeni nivo spremnosti. Rana faza spremnosti je evidentirana u Turskoj.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila dobar napredak u ovoj oblasti što je i najviša ocjena među drugim zemljama. U Srbiji, Albaniji, Bosni i Hercegovini, Moldaviji i Ukrajini registrovan je određeni napredak. U Kosovu i Gruziji evidentiran je ograničeni napredak. U Sjevernoj Makedoniji i Turskoj konstatovano je da nema napretka.

Sloboda izražavanja

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je, kao i Sjeverna Makedonija, Albanija i Ukrajina, postigla određeni nivo spremnosti/umjerenu spremnost u ovoj oblasti. Određeni nivo spremnosti registrovan je u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Kosovu i Moldaviji. U Gruziji je evidentirana rana faza spremnosti/određeni nivo spremnosti dok je rana faza spremnosti konstatovana u Turskoj.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila dobar napredak što je i najviša ocjena u ovoj oblasti među ostalim državama kandidatkinjama. U Moldaviji i Ukrajini je evidentiran određeni napredak dok je u Sjevernoj Makedoniji i Kosovu konstatovan ograničeni napredak. U Srbiji, Albaniji, Bosni i Hercegovini i Turskoj nije bilo napretka dok je u Gruziji konstatovano nazadovanje.

Poglavlje 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je ostvarila umjeren/dobar nivo spremnosti za članstvo, što je čini za korak ispred zemalja regiona. Sjeverna Makedonija, Turska i Albanija ostaju umjereno spremne za članstvo u EU, dok se Bosna i Hercegovina, Kosovo, Gruzija, Moldavija i Ukrajina nalaze u određenom nivou spremnosti. U Srbiji je zabilježen određeni nivo spremnosti/umjerena spremnost.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je zabilježila dobar napredak, što nije slučaj sa ostalim zemljama. Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Turska, Moldavija i Ukrajina su ostvarile određeni napredak dok je Gruzija zabilježila ograničen napredak.

Borba protiv organizovanog kriminala

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je ostvarila umjeren nivo spremnosti. Srbija, Sjeverna Makedonija, Turska, Gruzija, Moldavija i Ukrajina bilježe određeni nivo spremnosti. U Bosni i Hercegovini i na Kosovu je konstatovana rana faza/određeni nivo spremnosti, dok je u Albaniji zabilježen određen/umjerena nivo spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila dobar napredak u ovoj oblasti, dok su Sjeverna Makedonija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Gruzija, Moldavija i Ukrajina ostvarile određeni napredak. Srbija i Turska su zabilježile ograničen napredak.

4.2. Ekonomski kriterijumi

Ukupna spremnost za članstvo: Kada su u pitanju ekonomski kriterijumi, odnosno dva osnovna kriterijuma: 1. postojanje funkcionalne tržišne ekonomije i 2. sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije, Crna Gora je za oba kriterijuma ocjenjena kao umjereno spremna. Srbija je ostvarila dobar nivo spremnosti kada je u pitanju prvi kriterijum, dok za drugi ima umjerenu spremnost. Turska je u veoma naprednoj fazi kada je u pitanju prvi kriterijum, dok je za drugi pokazala dobar nivo spremnosti. Sjeverna Makedonija je za prvi kriterijum ocjenjena kao dobro spremna, dok je za drugi kriterijum umjereno spremna. Albanija ima dobar nivo spremnosti kada je u pitanju prvi kriterijum, odnosno ima određeni nivo spremnosti kada je u pitanju drugi kriterijum. Bosna i Hercegovina ima ranu fazu spremnosti, odnosno ranu fazu spremnosti/određeni nivo spremnosti, dok je kod Kosova rana faza spremnosti kod drugog kriterijuma, dok je kod prvog kriterijuma određeni nivo spremnosti. Gruzija ima umjerenu spremnost i određeni nivo spremnosti, dok Moldavija ima ranu fazu spremnosti/određeni nivo spremnosti. Ukrajina ima ranu fazu spremnosti/određeni nivo spremnosti, dok je za drugi kriterijum određeni nivo spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je prvi kriterijum ostvarila određeni, a za drugi ograničeni napredak. Određeni napredak su ostvarile Srbija, Sjeverna Makedonija i Albanija. Kosovo i Moldavija su ostvarili dobar za prvi, a ograničeni napredak za drugi kriterijum. Turska i Ukrajina imaju određeni napredak kod prvog kriterijuma, a ograničeni kod drugoga. Bosna i Hercegovina je ostvarila ograničeni napredak.

Nema napretka kod prvog kriterijuma za Gruziju, a određeni je kod drugog.

5. SPREMNOST ZA PREUZIMANJE OBAVEZA IZ ČLANSTVA PO POGLAVLJIMA PRAVNE TEKOVINE

Poglavlje 1 – Sloboda kretanja robe

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je ocijenjena kao umjereno spremna za članstvo, kao i Srbija, Sjeverna Makedonija i Ukrajina. Albanija i Kosovo imaju određeni/umjereni nivo spremnosti. Gruzija i Moldavija su i dalje na određenom nivou spremnosti. Bolje ocijenjena zemlja od Crne Gore je Turska, koja je dostigla dobar nivo spremnosti, dok je Bosna i Hercegovina u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila određeni napredak, kao i Albanija, Turska i Ukrajina. Ograničeni napredak su postigle Srbija, Kosovo i Moldavija. Sjeverna Makedonija, Bosna i Hercegovina i Gruzija su ocijenjene kao zemlje koje nemaju napretka u ovoj oblasti.

Poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je dostigla određeni nivo spremnosti u ovoj oblasti, kao i Albanija, Bosna i Hercegovina i Kosovo. Najbolje ocijenjena je Srbija kao

umjereno spremna. Sjeverna Makedonija, Turska, Gruzija, Moldavija i Ukrajina u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je u ovoj oblasti postigla ograničen napredak, kao i Srbija, Kosovo i Moldavija. Najbolje ocijenjena zemlja je Albanija koja je postigla određeni napredak. U ovoj oblasti nije bilo napretka kod Sjeverne Makedonije, Bosne i Hercegovine, Turske, Gruzije i Ukrajine.

Poglavlje 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora ima umjerenu spremnost kao i Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija, Kosovo i Gruzija, dok Moldavija i Ukrajina bilježe određeni nivo spremnosti, a Bosna i Hercegovina i Turska su u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila ograničen napredak kao i Sjeverna Makedonija, Kosovo, Moldavija i Ukrajina. U izvještajnom periodu bez napretka u ovom poglavlju su Srbija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Turska i Gruzija.

Poglavlje 4 – Sloboda kretanja kapitala

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora kao i Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Turska i Gruzija imaju umjereni nivo spremnosti, dok Moldavija i Ukrajina imaju određeni/umjereni nivo spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila određeni napredak, kao i Albanija, Turska, Moldavija i Ukrajina, dok su Srbija, Sjeverna Makedonija, Bosna i Hercegovina, Kosovo i Gruzija postigle ograničeni napredak.

Poglavlje 5 – Javne nabavke

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je najbolje ocijenjena u ovoj oblasti, odnosno ima umjeren/dobar nivo spremnosti. Sjeverna Makedonija, Albanija, Srbija, Turska imaju umjeren nivo spremnosti. Kosovo ima određen/umjeren nivo spremnosti. Ukrajina, Bosna i Hercegovina, Gruzija, Moldavija imaju određen nivo spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila određen napredak, kao i Moldavija, Gruzija i Bosna i Hercegovina. Srbija, Kosovo, Albanija, Sjeverna Makedonija i Ukrajina ostvarile su ograničen napredak. Turska i Gruzija nisu ostvarile napredak u ovoj oblasti.

Poglavlje 6 - Privredno pravo

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora ima dobar nivo spremnosti kao i Sjeverna Makedonija i Srbija, dok Albanija ima umjerenu spremnost, a Bosna i Hercegovina, Gruzija, Kosovo i Ukrajina određeni nivo spremnosti. Moldavija je u ranoj fazi/ima određeni nivo spremnosti, dok je Turska u ovom poglavlju u naprednoj fazi.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora, kao i Albanija, Sjeverna Makedonija, Srbija, Bosna i Hercegovina i Kosovo nemaju godišnjeg napretka, dok Turska i Ukrajina bilježe određeni napredak. Gruzija i Moldavija su ostvarile ograničen godišnji napredak.

Poglavlje 7 – Pravo intelektualne svojine

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je najbolje ocijenjena i ima dobar nivo spremnosti/naprednu fazu u ovom poglavlju. Srbija i Turska imaju dobar nivo spremnosti, dok su Albanija, Sjeverna Makedonija, Bosna i Hercegovina i Kosovo umjereno spremne. Moldavija i Ukrajina i Gruzija imaju određeni nivo spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je najbolje ocijenjena i bilježi veoma dobar napredak. Albanija, Kosovo i Moldavija imaju određeni napredak, dok Srbija, Gruzija i Ukrajina imaju ograničen napredak. Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija i Turska su u ovom poglavlju bez godišnjeg napretka.

Poglavlje 8 – Konkurencija

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora, Srbija i Sjeverna Makedonija imaju umjereni nivo spremnosti, dok Bosna i Hercegovina, Kosovo, Turska, Moldavija i Ukrajina imaju određeni nivo spremnosti. Albanija ima određeni nivo spremnosti/umjereni nivo spremnosti dok je Gruzija između rane i određene faze spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora, kao i Srbija, Sjeverna Makedonija, Bosna i Hercegovina i Turska nisu ostvarile napredak, dok Albanija, Kosovo, Moldavija i Ukrajina imaju ograničeni napredak. Gruzija bilježi najbolju ocjenu, odnosno određeni napredak.

Poglavlje 9 – Finansijske usluge

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora ima umjereni nivo spremnosti kao i Srbija, Sjeverna Makedonija i Kosovo dok Gruzija, Moldavija i Ukrajina imaju određeni nivo spremnosti. Turska ima najbolju spremnost, odnosno dobar nivo spremnosti, a Albanija umjereni/doobar nivo spremnosti dok Bosna i Hercegovina ima određeni/umjereni nivo spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila ograničen napredak kao i Srbija i Gruzija. Sjeverna Makedonija, Albanija, Kosovo, Turska, Moldavija i Ukrajina su ostvarile određeni napredak dok Bosna i Hercegovina nema napretka.

Poglavlje 10 – Informatičko društvo i mediji

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora ima dobar nivo spremnosti za članstvo kada je ovo poglavlje u pitanju, čime je ispred svih ostalih država kandidata za članstvo u EU. Odmah za njom su Ukrajina i Albanija čija je spremnost za članstvo između umjerenog i dobrog nivoa spremnosti. Njih prate umjereno spremne Srbija i Sjeverna Makedonija. Određeni nivo spremnosti dostigle su Kosovo, Turska, Gruzija i Moldavija. Bosna i Hercegovina ostaje u ranoj fazi spremnosti.

Godišnji napredak: Crna Gora je najbolje ocijenjena i ima veoma dobar napredak, dok su Albanija, Moldavija i Ukrajina ostvarile određeni napredak. Ograničeni napredak su napravile Srbija, Sjeverna Makedonija, Kosovo, Turska i Gruzija. Bosna i Hercegovina nije ostvarila napredak u prošloj godini.

Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je umjereno spremna za članstvo kao i Sjeverna Makedonija. Srbija, Albanija, Kosovo, Turska imaju određen nivo spremnosti, dok su Bosna i Hercegovina, Gruzija, Ukrajina i Moldavija u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila dobar napredak kao Sjeverna Makedonija. Kosovo, Gruzija, Moldavija i Ukrajina su ostvarile određeni napredak, dok su Srbija, Albanija, Bosna i Hercegovina i Turska ostvarile ograničeni napredak.

Poglavlje 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je umjereno spremna u ovoj oblasti kao Srbija i Ukrajina. Sjeverna Makedonija ima najveći, odnosno dobar nivo spremnosti. Kosovo je postigla nivo spremnosti između određenog i umjerenog nivo spremnosti, dok Albanija, Bosna i Hercegovina, Turska, Moldavija i Gruzija imaju određen nivo spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila određeni napredak kao Sjeverna Makedonija, Gruzija, Moldavija i Ukrajina. Dobar napredak bilježi Kosovo, dok Srbija, Albanija, Bosna i Hercegovina i Turska nisu ostvarile napredak.

Poglavlje 13 – Ribarstvo

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora ima određeni nivo spremnosti kao Gruzija i Ukrajina. Bolju, odnosno umjerenu spremnost imaju Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija i Turska dok su Bosna i Hercegovina, Kosovo i Moldavija u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila određeni napredak kao Albanija i Turska. Dobar napredak su ostvarile Sjeverna Makedonija i Ukrajina, ograničen Gruzija, dok Srbija, Bosna i Hercegovina, Kosovo i Moldavija nisu zabilježile napredak.

Poglavlje 14 – Saobraćajna politika

Ukupna spremnost za članstvo: Srbija u ovoj oblasti ima dobar nivo spremnosti dok se Crna Gora nalazi između umjerene do dobrog nivoa spremnosti. Umjereno su spremne Sjeverna Makedonija i Turska dok Albanija, Bosna i Hercegovina, Gruzija, Moldavija i Ukrajina bilježe određeni nivo spremnosti. Kosovo se nalazi u ranoj fazi.

Napredak u izvještajnom periodu: Određeni napredak su ostvarile Sjeverna Makedonija, Kosovo, Gruzija, Moldavija i Turska. Crna Gora, Srbija, Albanija i Ukrajina su ostvarile ograničen napredak. Bosna i Hercegovina nije imala napretka.

Poglavlje 15 – Energetika

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora i Ukrajina u oblasti energetike bilježe dobar nivo spremnosti, dok Albanija bilježi umjernu/dobar nivo spremnosti. Srbija, Sjeverna Makedonija, Turska i Moldavija bilježe umjerenu spremnost. Kosovo i Gruzija imaju određeni nivo spremnosti. U ranoj fazi se nalazi Bosna i Hercegovina.

Godišnji napredak: Albanija i Moldavija su ostvarile dobar napredak, dok Kosovo, Sjeverna Makedonija, Ukrajina i Gruzija bilježe određeni napredak. Crna Gora, Srbija, i Turska su postigle ograničen napredak. Bosna i Hercegovina nije ostvarila napredak.

Poglavlje 16 – Porezi

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Albanija i Turska ostvarile su umjeren nivo spremnosti u ovoj oblasti. Srbija ima umjeren/dobar nivo spremnosti. Ukrajina, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Moldavija ostvarile su određen nivo spremnosti. Gruzija ima određen/umjeren nivo spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Srbija, Albanija i Gruzija ostvarile su ograničen napredak u ovoj oblasti. Moldavija i Ukrajina su ostvarile su dobar napredak. Kosovo je ostvarilo određeni napredak, dok Bosna i Hercegovina i Turska ne bilježe napredak u ovoj oblasti.

Poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna unija

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je ocijenjena kao umjereno spremna, kao i Kosovo, Gruzija i Ukrajina, dok umjerenu spremnost/dobar nivo spremnosti bilježe Srbija, Albanija i Sjeverna Makedonija. Gore su ocijenjene Turska i Moldavija, koje imaju određeni nivo spremnosti, dok je Bosna i Hercegovina u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je zabilježila određeni napredak, kao i Srbija, Albanija, Sjeverna Makedonija i Kosovo. Bosna i Hercegovine, Gruzija i Moldavija su ostvarile ograničeni napredak dok su Turska i Ukrajina zabilježile dobar napredak.

Poglavlje 18 – Statistika

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je zabilježila umjereni nivo spremnosti, kao i Albanija, i Turska, dok umjerenu spremnost/dobar nivo spremnosti bilježe Srbija i Sjeverna Makedonija. Gore ocijenjene su Kosovo, Gruzija, Moldavija i Ukrajina koje su dostigle određeni nivo spremnosti i Bosna i Hercegovina koja je u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je zabilježila određeni napredak u ovom poglavlju, kao i Sjeverna Makedonija, Albanija, Kosovo, Turska i Ukrajina. Najbolje su Srbija i Moldavija koje su ostvarile dobar napredak, dok su ograničeni napredak ostvarile Bosna i Hercegovina i Gruzija.

Poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je postigla određeni nivo spremnosti za članstvo u EU u ovoj oblasti, kao i Bosna i Hercegovina, Turska, Moldavija i Gruzija. Bolje ocijenjene od nje su Srbija, Sjeverna Makedonija i Albanija kao umjereno spremne, dok su najgore ocijenjene Kosovo koje je između rane spremnosti i određenog nivoa spremnosti i Ukrajina koja je u ranoj fazi spremnosti za članstvo.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila određeni napredak, kao i Sjeverna Makedonija, Albanija i Moldavija. Ograničeni napredak su ostvarile Srbija, Bosna i Hercegovina, Gruzija i Ukrajina. Najbolje ocijenjeno je Kosovo koje je dostiglo dobar napredak. Turska u ovoj oblasti nije ostvarila napredak.

Poglavlje 20 – Preduzetništvo i industrijska politika

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je najbolje ocijenjena i ima dobar nivo spremnosti u ovom poglavlju. Albanija i Sjeverna Makedonija su isto ocijenjene i bilježe umjerenu/dobar nivo spremnosti, dok su Srbija, Turska, Gruzija i Kosovo umjereno spremne. Ukrajina bilježi određeni nivo/umjerenu spremnost, dok je Moldavija bilježi određeni nivo spremnosti. Bosna i Hercegovina je u ranoj fazi spremnosti u ovom poglavlju.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora i Ukrajina su najbolje ocijenjene i bilježe dobar godišnji napredak. Albanija, Sjeverna Makedonija, Srbija, Turska, Kosovo i Moldavija bilježe određeni napredak, dok Bosna i Hercegovina i Gruzija bilježe ograničen napredak.

Poglavlje 21 – Trans-evropske mreže

Ukupna spremnost za članstvo: Turska se u predmetnoj oblasti nalazi u veoma naprednoj fazi, potom za njom ide Sjeverna Makedonija koja ima dobar nivo spremnosti. Crna Gora i Srbija se nalaze između umjerenog do dobrog nivoa spremnosti. Određeni nivo spremnosti imaju Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Gruzija, Moldavija i Ukrajina.

Napredak u izvještajnom periodu: Srbija, Albanija, Gruzija, Moldavija i Ukrajina su postigle određeni napredak dok su Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Kosovo i Turska ostvarile ograničen napredak. Crna Gora nije imala napretka u ovoj oblasti.

Poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je ocijenjena kao umjereno spremna za članstvo u EU. Istu ocjenu spremnosti imaju Albanija, Sjeverna Makedonija, Srbija i Turska. U ranoj fazi spremnosti za članstvo ocijenjenje su Bosna i Hercegovina i Kosovo. Ukrajina i Moldavija imaju određen nivo spremnosti, dok se Gruzija nalazi u ranoj fazi/ima određeni nivo spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila određeni napredak, kao i Albanija, Kosovo, Srbija, Gruzija, Moldavija i Turska. Sjeverna Makedonija i Ukrajina bilježe ograničeni napredak, dok u Bosni i Hercegovini nije ostvaren napredak u ovoj oblasti.

Poglavlje 25 – Nauka i istraživanje

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora u ovoj oblasti ima dobar nivo spremnosti kao i Srbija i Sjeverna Makedonija. Turska je ocijenjena sa najboljom ocjenom, odnosno, u veoma naprednoj fazi dok Gruzija, Moldavija i Ukrajina imaju umjerenu spremnost. Albanija, Bosna i Hercegovina imaju određeni nivo spremnosti dok je Kosovo u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je najbolje ocijenjena, odnosno ima dobar napredak. Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija, Turska, Gruzija, Moldavija i Ukrajina su ostvarile određeni napredak, dok Kosovo ima ograničen, a Bosna i Hercegovina nije ostvarila napredak.

Poglavlje 26 – Obrazovanje i kultura

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je uz Srbiju najbolje ocijenjena u ovoj oblasti, odnosno ima dobar nivo spremnosti. Sjeverna Makedonija, Albanija, Turska i Gruzija imaju umjerenu spremnost dok Kosovo i Ukrajina imaju određen nivo spremnosti. Moldavija je između određene i umjerene faze spremnosti, Bosna i Hercegovina je ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je ostvarila određeni napredak kao i Albanija i Ukrajina. Srbija, Sjeverna Makedonija, Kosovo, Turska i Gruzija imaju ograničeni napredak. Moldavija je ocijenjena najbolje, odnosno ima dobar napredak, dok Bosna i Hercegovina nema napretka.

Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora ima određeni nivo spremnosti za članstvo, kao i Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija, Turska i Ukrajina, dok su Kosovo i Gruzija u ranoj fazi spremnosti za članstvo, a Bosna i Hercegovina i Moldavija u ranoj fazi/određenom nivou spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je zabilježila određeni napredak u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, kao i Ukrajina i Gruzija, dok su Srbija i Moldavija zabilježile dobar napredak, a Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Albanija, Turska i Kosovo zabilježile ograničen napredak.

Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja

Ukupna spremnost za članstvo: Najbolju spremnost u predmetnoj oblasti ima Turska – dobar nivo spremnosti. Umjerenu spremnost bilježe Crna Gora, Srbija i Sjeverna Makedonija. Određeni nivo spremnosti imaju Gruzija, Moldavija i Ukrajina dok se ranoj fazi nalaze Albanija, Bosna i Hercegovina i Kosovo.

Godišnji napredak: Crna Gora, Ukrajina, Gruzija i Moldavija su u oblasti zaštite potrošača i zdravlja postigle određeni napredak, dok su Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija, Kosovo i Turska imale ograničen napredak. Bosna i Hercegovina nije imala napretka.

Poglavlje 29 – Carinska unija

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je postigla umjerenu spremnost, kao i Albanija, Kosovo, Gruzija i Moldavija. Bolje ocijenjene zemlje od Crne Gore u ovoj oblasti su Srbija, Sjeverna Makedonija, Turska i Ukrajina koje su na dobrom nivou spremnosti, dok Bosna i Hercegovina bilježi određeni nivo spremnosti u oblasti carina.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je zabilježila određeni napredak, kao i Srbija, Turska i Gruzija. Dobar napredak bilježi Kosovo, Moldavija i Ukrajina. Ograničeni napredak su postigle Sjeverna Makedonija i Albanija, dok kod Bosne i Hercegovine nema napretka u ovoj oblasti.

Poglavlje 30 – Vanjski odnosi

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je postigla dobar nivo spremnosti za preuzimanje obaveza iz članstva, kao i Sjeverna Makedonija, Albanija i Ukrajina. Na

umjerenom nivou spremnosti su Srbija, Turska, Gruzija i Moldavija. Bosna i Hercegovina je na određenom nivou spremnosti, a za Kosovo se bilježi rana faza spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je postigla određeni napredak kao i Turska i Moldavija. Ograničeni napredak, odnosno slabija ocjena bilježi se kod Sjeverne Makedonije, Albanije, Kosova, Gruzije i Ukrajine. U Bosni i Hercegovini i Srbiji Turskoj nije bilo napretka u 2024. godini

Poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika

Ukupna spremnost za članstvo: U ovoj oblasti Crna Gora ima dobar nivo spremnosti za preuzimanje obaveza iz članstva. Pored Crne Gore, istu poziciju zauzimaju i Sjeverna Makedonija, Albanija i Ukrajina. Srbija i Gruzija su na umjerenom nivou spremnosti, dok je Moldavija na nivou između umjerene i dobre spremnosti. Slabiji, odnosno određeni nivo spremnosti imaju Bosna i Hercegovina i Turska, a Kosovo nije ocjenjivano za ovu oblast.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je postigla dobar napredak zajedno sa Sjevernom Makedonijom, Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Moldavijom i Ukrajinom. Napredak u ovoj godini nisu postigle Srbija, Turska i Gruzija. Kosovo nije ocjenjivano.

Poglavlje 32 – Finansijski nadzor

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je umjereno spremna kao i Srbija, Sjeverna Makedonija i Albanija, dok je Turska bolja i ostvarila je dobar nivo. Od Crne Gore su lošije ocijenjeni Kosovo, Bosna i Hercegovina i Gruzija, koje imaju određeni nivo spremnosti, dok su Ukrajina i Moldavija u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora je postigla ograničen napredak, kao i Kosovo, Albanija, Sjeverna Makedonija i Ukrajina. Najbolje su ocijenjene Bosna i Hercegovina i Moldavija, gdje je konstatovan određeni napredak, dok nema napretka kod Turske, Srbije i Gruzije.

Poglavlje 33 - Finansijske i budžetske odredbe

Ukupna spremnost za članstvo: Crna Gora je ostvarila određen nivo spremnosti, kao i Turska, Srbija i Albanija, dok su Sjeverna Makedonija, Ukrajina, Gruzija, Bosna i Hercegovina i Moldavija u ranoj fazi spremnosti.

Napredak u izvještajnom periodu: Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Ukrajina, Albanija ostvarile su ograničen napredak. Bosna i Hercegovina, Gruzija, Moldavija, Srbija i Turska ne bilježe napredak u ovoj oblasti. Kosovo u ovoj oblasti nema registrovanih podataka.

PRILOG 1: TABELARNI PRIKAZ UKUPNE SPREMNOSTI ZA ČLANSTVO

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
Reforma javne uprave	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti/od ređeni nivo spremnosti (1/2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti /umjerena spremnost (2/3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.5
23. Pravosuđe i temeljna prava	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti /umjerena spremnost (2/3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti /određeni nivo spremnosti (1/2)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.1
Pravosuđe	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti / umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti/ umjerena spremnost (2/3)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti/ određeni nivo spremnosti (1/2)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.05
Borba protiv korupcije	Određeni nivo spremnosti/ umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti / umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti/ umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti /umjerena spremnost (2/3)	Rana faza spremnosti/ određeni nivo spremnosti (1/2)	Rana faza spremnosti /određeni nivo spremnosti (1/2)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.0
Temeljna prava	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

Skala ocjena u dijelu ostvarene spremnosti za članstvo: (1) Rana faza spremnosti; (2) Određeni nivo spremnosti; (3) Umjerena spremnost; (4) Dobar nivo spremnosti; (5) Veoma napredna faza

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
Sloboda izražavanja	Određeni nivo spremnosti/ umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti/ umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti/ umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti/ određeni nivo spremnosti (1/2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti/ umjerena spremnost (2/3)	2.05
24. Pravda, sloboda i bezbjednost	Umjeren /dobar nivo spremnosti (3/4)	Određeni/ umjereni nivo spremnosti (2/3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.5
Borba protiv organizovanog kriminala	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni / umjereni nivo spremnosti (2/3)	Rana faza spremnosti /određeni nivo spremnosti (1/2)	Rana faza/ Određeni nivo spremnosti (1/2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.05
Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Veoma napredna faza (5)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti /određeni nivo spremnosti (1/2)	Rana faza spremnosti /određeni nivo spremnosti (1/2)	2.9
Sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama u EU	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti/od ređeni nivo spremnosti (1/2)	Rana faza spremnosti (1)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti /određeni nivo spremnosti (1/2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.3

Skala ocjena u dijelu ostvarene spremnosti za članstvo: (1) Rana faza spremnosti; (2) Određeni nivo spremnosti; (3) Umjerena spremnost; (4) Dobar nivo spremnosti; (5) Veoma napredna faza

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
1. Sloboda kretanja robe	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti /umjerena spremnost (2/3)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti/ umjerena spremnost (2/3)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	2.6
2. Sloboda kretanja radnika	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti (1)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	1.7
3. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti (1)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti (1)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.4
4. Sloboda kretanja kapitala	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti /Umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti /Umjerena spremnost (2/3)	2.9
5. Javne nabavke	Umjerena spremnost/ dobar nivo spremnosti (3/4)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti/ Umjerena spremnost (2/3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.6

Skala ocjena u dijelu ostvarene spremnosti za članstvo: (1) Rana faza spremnosti; (2) Određeni nivo spremnosti; (3) Umjerena spremnost; (4) Dobar nivo spremnosti; (5) Veoma napredna faza

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
6. Privredno pravo	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Veoma napredna faza (5)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti /određeni nivo spremnosti (1/2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.95
7. Intelektualna svojina	Dobar nivo spremnosti/V eoma napredna faza (4/5)	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	3.05
8. Konkurencija	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti /umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti/ određeni nivo spremnosti (1/2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.3
9. Finansijske usluge	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost/ dobar nivo spremnosti (3/4)	Određeni nivo spremnosti/U mjerena spremnost (2/3)	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.8
10. Informatičko društvo i mediji	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost/ Dobar nivo spremnosti (3/4)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost /dobar nivo spremnosti (3/4)	2.6

Skala ocjena u dijelu ostvarene spremnosti za članstvo: (1) Rana faza spremnosti; (2) Određeni nivo spremnosti; (3) Umjerena spremnost; (4) Dobar nivo spremnosti; (5) Veoma napredna faza

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
11. Poljoprivreda i ruralni razvoj	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	1.8
12. Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti/ Umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	2.55
13. Ribarstvo	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.1
14. Saobraćajna politika	Umjeren/dob ar nivo spremnosti (3/4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.45
15. Energetika	Dobar nivo spremnost (4)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost/ dobar nivo spremnosti (3/4)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnost (4)	2.85
16. Porezi	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost/ Dobar nivo spremnosti (3/4)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti/ Umjerena spremnost	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.6

Skala ocjena u dijelu ostvarene spremnosti za članstvo: (1) Rana faza spremnosti; (2) Određeni nivo spremnosti; (3) Umjerena spremnost; (4) Dobar nivo spremnosti; (5) Veoma napredna faza

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
								(2/3)			
17. Ekonomska i monetarna unija	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost/ dobar nivo spremnosti (3/4)	Umjerena spremnost/d obar nivo spremnosti (3/4)	Umjerena spremnost/ dobar nivo spremnosti (3/4)	Rana faza spremnosti (1)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	2.75
18. Statistika	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost/ dobar nivo spremnosti (3/4)	Umjerena spremnost/d obar nivo spremnosti (3/4)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.5
19. Socijalna politika i zapošljavanje	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti/i određeni nivo spremnosti (1/2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	2.15
20. Preduzetništvo i industrijska politika	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost/D obar nivo spremnosti (3/4)	Umjerena spremnost/ Dobar nivo spremnosti (3/4)	Rana faza spremnosti (1)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti /Umjerena spremnost (2/3)	2.85
21. Trans- evropske mreže	Umjeren/dob ar nivo spremnosti (3/4)	Umjeren/d obar nivo spremnosti (3/4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Veoma napredna faza (5)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.8

Skala ocjena u dijelu ostvarene spremnosti za članstvo: (1) Rana faza spremnosti; (2) Određeni nivo spremnosti; (3) Umjerena spremnost; (4) Dobar nivo spremnosti; (5) Veoma napredna faza

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti / Određeni nivo spremnosti (1/2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.25
25. Nauka i istraživanje	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Veoma napredna faza (5)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	3.1
26. Obrazovanje i kultura	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti /Umjerena spremnost (2/3)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.75
27. Životna sredina i klimatske promjene	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti / Određeni nivo spremnosti (1/2)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti / Određeni nivo spremnosti (1/2)	Određeni nivo spremnosti (2)	1.7
28. Zaštita potrošača i zdravlja	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	2.2
29. Carinska unija	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	3.3

Skala ocjena u dijelu ostvarene spremnosti za članstvo: (1) Rana faza spremnosti; (2) Određeni nivo spremnosti; (3) Umjerena spremnost; (4) Dobar nivo spremnosti; (5) Veoma napredna faza

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
30. Vanjski odnosi	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	3,1
31. Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika	Dobar nivo spremnosti (4)	Umjerena spremnost (3)	Dobar nivo spremnosti (4)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	/	Određeni nivo spremnosti (2)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost/ dobar nivo spremnosti (3/4)	Dobar nivo spremnosti (4)	3.27
32. Finansijski nadzor	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Umjerena spremnost (3)	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Dobar nivo spremnosti (4)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	2.4
33. Finansijske i budžetske odredbe	Određeni nivo spremnosti (2)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	/	Određeni nivo spremnosti (2)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	Rana faza spremnosti (1)	1.44
Prosječna ocjena po zemljama za 33 pregovaračka poglavlja	3.13	3.03	3.11	2.82	1.63	1.93¹	2.81	2.15	1.98	2.23	

¹ Prosječna ocjena za 31 pregovaračko poglavlje (31 i 33 neocijenjena).

Skala ocjena u dijelu ostvarene spremnosti za članstvo: (1) Rana faza spremnosti; (2) Određeni nivo spremnosti; (3) Umjerena spremnost; (4) Dobar nivo spremnosti; (5) Veoma napredna faza

PRILOG 2: TABELARNI PRIKAZ GODIŠNJEG NAPRETKA

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
Reforma javne uprave	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.1
23. Pravosuđe i temeljna prava	Dobar napredak (5)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Nazadovan je (1)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.2
Pravosuđe	Dobar napredak (5)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Nazadovan je (1)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.2
Borba protiv korupcije	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.5
Temeljna prava	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Sloboda izražavanja	Dobar napredak (5)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Nazadovan je (1)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	2.8
24. Pravda, sloboda i bezbjednost	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	4
Borba protiv organizovanog kriminala	Dobar napredak (5)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.9

Skala ocjena u dijelu ostvarenog godišnjeg napretka: (1) Nazadovanje; (2) Nema napretka; (3) Ograničeni napredak; (4) Određeni napredak; (5) Dobar napredak; (6) Veoma dobar napredak

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	3.9
Sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama u EU	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	3.4
1.Sloboda kretanja robe	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	3.1
2. Sloboda kretanja radnika	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Ograničen napredak (3)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	2.6
3. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	2.5
4. Sloboda kretanja kapitala	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.5
5. Javne nabavke	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Nazadovan je (1)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	3.2

Skala ocjena u dijelu ostvarenog godišnjeg napretka: (1) Nazadovanje; (2) Nema napretka; (3) Ograničeni napredak; (4) Određeni napredak; (5) Dobar napredak; (6) Veoma dobar napredak

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
6. Privredno pravo	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	2.6
7.Intelektualna svojina	Veoma dobar napredak (6)	Ograničen napredak (3)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	3.3
8. Konkurencija	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Ograničen napredak (3)	Nema napretka (2)	Ograničen napredak (3)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	2.6
9. Finansijske usluge	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.5
10. Informatičko društvo i mediji	Veoma dobar napredak (6)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Dobar napredak (5)	3.6
11. Poljoprivreda i ruralni razvoj	Dobar napredak (5)	Ograničeni napredak (3)	Dobar napredak (5)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.8
12. Bezbjednost hrane, veterinarstvo i	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Dobar napredak (5)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.3

Skala ocjena u dijelu ostvarenog godišnjeg napretka: (1) Nazadovanje; (2) Nema napretka; (3) Ograničeni napredak; (4) Određeni napredak; (5) Dobar napredak; (6) Veoma dobar napredak

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
fitosanitarna politika											
13. Ribarstvo	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Dobar napredak (5)	3.3
14. Saobraćajna politika	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	3.4
15. Energetika	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Dobar napredak (5)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	3.7
16. Porezi	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Ograničen napredak (3)	Dobar napredak (5)	Dobar napredak (5)	3.3
17. Ekonomska i monetarna unija	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Dobar napredak (5)	Ograničen napredak (3)	Ograničen napredak (3)	Dobar napredak (5)	3.9
18. Statistika	Određeni napredak (4)	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	4.0

Skala ocjena u dijelu ostvarenog godišnjeg napretka: (1) Nazadovanje; (2) Nema napretka; (3) Ograničeni napredak; (4) Određeni napredak; (5) Dobar napredak; (6) Veoma dobar napredak

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
19. Socijalna politika i zapošljavanje	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Dobar napredak (5)	Nema napretka (2)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (2)	3.4
20. Preduzetništvo i industrijska politika	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Dobar napredak (5)	4
21. Trans- evropske mreže	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.4
22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničen napredak (3)	3.6
25. Nauka i istraživanje	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.8
26. Obrazovanje i kultura	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	3.4
27. Životna sredina	Određeni napredak (4)	Dobar napredak	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	3.7

Skala ocjena u dijelu ostvarenog godišnjeg napretka: (1) Nazadovanje; (2) Nema napretka; (3) Ograničeni napredak; (4) Određeni napredak; (5) Dobar napredak; (6) Veoma dobar napredak

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
		(5)	(3)	(3)	(3)						
28. Zaštita potrošača i zdravlja	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	3.3
29. Carinska unija	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Dobar napredak (5)	Određeni napredak (4)	Određeni napredak (4)	Dobar napredak (5)	Dobar napredak (5)	3.9
30. Vanjski odnosi	Određeni napredak (4)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	3.1
31. Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika	Dobar napredak (5)	Nema napretka (2)	Dobar napredak (5)	Dobar napredak (5)	Dobar napredak (5)	/	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Dobar napredak (5)	Dobar napredak (5)	4
32. Finansijski nadzor	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Određeni napredak (4)	Ograničeni napredak (3)	2.9
33. Finansijske i budžetske odredbe	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	Ograničeni napredak (3)	Nema napretka (2)	/	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Nema napretka (2)	Ograničeni napredak (3)	2.44
Prosječna ocjena po zemljama za	3.82	3.07	3.35	3.55	2.67	3.47¹	2.97				

¹ Prosječna ocjena za 31 pregovaračko poglavlje (31 i 33 neocijenjena).

Skala ocjena u dijelu ostvarenog godišnjeg napretka: (1) Nazadovanje; (2) Nema napretka; (3) Ograničeni napredak; (4) Određeni napredak; (5) Dobar napredak; (6) Veoma dobar napredak

OBLAST/ POGLAVLJE	Crna Gora	Srbija	Sjeverna Makedonija	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Turska	Gruzija	Moldavija	Ukrajina	Prosječna ocjena
33 pregovaračka poglavlja								3.02	3.92	3.82	

Skala ocjena u dijelu ostvarenog godišnjeg napretka: (1) Nazadovanje; (2) Nema napretka; (3) Ograničeni napredak; (4) Određeni napredak; (5) Dobar napredak; (6) Veoma dobar napredak